

INSTITUTIONEN FÖR KULTURVETENSKAPER

VÄLKOMMEN TILL BLOCKET.SE/BOSTAD...

OM DU ÄR RÖKFRI, DJURFRI OCH INTE HAR BETALNINGSANMÄRKNINGAR.

En studie av representationer på den privata hyresmarknaden

Av: Annika Bergstrand

Uppsats:	15 hp
Program:	Kandidatprogram Kultur
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Vt/2017
Handledare:	Thomas Bossius
Examinator:	Eva Knuts

Abstract

Uppsats: 15 hp
Program: Kandidatprogram Kultur
Nivå: Grundnivå
Termin/år: Vt/2017
Handledare: Thomas Bossius
Examinator: Eva Knuts
Nyckelord: Representation, intersektionalitet, diskurs, kapital, hyreslägenheter, annonser

This study focuses on the ads where individuals rent apartments on blocket.se/bostad. The aim is to examine the representations from an intersectional perspective. The study using critical discourse analysis as a method linked with the theoretical basis of intersectionality, Stuart Hall's representation theory and Pierre Bourdieu's theorys on capital. Ads that is uploaded by individual persons on blocket.se/bostad constitute the material of the study.

Discourses shown up involving the property description and tenant qualities and criteria. They also concern the tenant's background and appearance. By putting discourses in a social practice through the study of theoretical basis shown by the results that the ads are similar and based on the same discourse regimes consumed interdiscursivity. The representations is understood from the theory of capital highly valued on blocket.se/bostad. The one who is represented shows clearly by examining who is not represented. The results are discussed on the basis that there is a structural discrimination that affects the way in which people choose to represent themselves.

Jag vill tacka min handledare Thomas Bossius för bra vägledning, stöd och uppmuntrande under arbetet med uppsatsen. Jag vill även tacka min familj, vänner och klasskompisar för att de har stått ut med mig, mitt tjat och (många gånger) min frustration. Tack!

1.1 INLEDNING	4
1.1 INTRODUKTION	4
1.2 BAKGRUND	5
1.3 SYFTE OCH PROBLEMSTÄLLNING	7
1.4 AVGRÄNSNINGAR	7
1.5 TIDIGARE FORSKNING	7
1.5.1 ATT BO OCH ATT LEVA	7
1.5.2 ATT BO OCH ATT VARA	8
1.5.3 ATT BO OCH ATT INTE BO	9
1.6 TEORI OCH METOD	11
1.6.1 STUART HALLS REPRESENTATIONSTEORI	11
1.6.2 INTERSEKTIONALITET SOM BEGREPP OCH PERSPEKTIV	12
1.6.3 PIERRE BOURDIEUS KAPITALVÄRDEN	14
1.6.4 DISKURSTEORI OCH NORMAN FAIRCLOUGHS KRITISKA DISKURSANALYS	15
1.7 MATERIAL	17
1.8 ETIK	18
1.8.1 ETISKA STÄLLNINGSTAGANDEN	18
1.8.2 REFLEXIVITET	19
2. RESULTATREDOVISNING	21
2.1 BOSTADEN: VAD REPRESENTERAR DEN?	21
2.1.2 ATT SÄLJA IN BOSTADEN	21
2.1.3 DEN BLIVANDE HYRESGÄSTENS ÖNSKEMÅL OCH KRAV	23
2.2 DEN BLIVANDE HYRESGÄSTEN	26
2.2.1 KRITERIER	26
2.2.2 EGENSKAPER	30
2.3 UTSEENDET OCH BAKGRUNDENS BETYDELSE	32
2.3.1 RÄTT UTSEENDE OCH RÄTT KAPITAL	32
2.3.2 RÄTT JOBB OCH "RÄTT" BAKGRUND	33
3. SLUTDISKUSSION	36
3.1 UTIFRÅN PROBLEMSTÄLLNING	36
3.2 FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING	40
4. KÄLLOR OCH LITTERATURLISTA	41
4.1 OTRYCKTA KÄLLOR	41
4.2 LITTERATUR	41

1.1 INLEDNING

1.1 INTRODUKTION

Jag söker en djur- och rökfri, skötsam hyresgäst, gärna någon som kan tänka sig en längre uthyrning om det skulle bli aktuellt till hösten.

Vi söker en kvinna med fast inkomst som inneboende.

Du som söker är lugn och skötsam, har goda referenser, stabil ekonomi, är djur- och rökfri.

Ovanstående citat är hämtade från tre olika lägenhetsannonser på den privata annonsportalen blocket.se/bostad inom kategorin *Uthyrer*. Där kan en bostadsinnehavare lägga ut en annons och i den skriva vad som krävs hos den blivande hyresgästen. På blocket.se/bostad finns också kategorin *Hitta hyresgäst*. Där kan de som söker bostad lägga ut annonser så bostadsinnehavare kan ta kontakt. ”Ordningsam kvinna söker lägenhet”, ”Trevlig norrlänning söker bostad i Göteborg” och ”Två ansvarsfulla tjejer söker ett hem” är några av rubrikerna jag möter när jag bläddrar bland de annonserna.

Det märks att de privata bostadsannonserna på Blocket är populära. I skrivande stund får jag vid en sökning på lägenheter under kategorin *Uthyrer* inom Göteborgs stad 364 träffar. Bland dem som lagt upp personliga annonser i kategorin *Hitta hyresgäst* finns det ännu fler aktiva – 588 träffar får jag när jag kollar hur många som önskar hyra lägenhet i Göteborgs stad. Att det är många som använder blocket.se/bostad för att lägga vantarna på ett lägenhetskontrakt, om än i andra eller tredje hand, kan delvis förklaras utifrån den rådande bostadssituationen i Göteborg. Det är brist på boenden. Men hur omfattande är svårt att säga. Hyresgästföreningen presenterar utifrån mätningar från statistiska centralbyrån att det finns ett glapp mellan den ökade befolkningen och antal bostäder som byggs i Göteborg. Det finns redan ett underskott av bostäder och de visar på att det hade behövts byggts 26 000 nya bostäder utöver de som byggdes för att motsvara befolkningsökningen som varit sedan 1990.¹

Den kommunala hyresförmedlaren, Boplats, är en portal som både privata och kommunala bostadsbolag använder för att annonsera ut lediga bostäder. Boplats använder *köddagar* som system bland de som söker bostad. I siffror som presenteras på deras hemsida går det att urskilja hur många dagar som krävdes för att få ett hyreskontrakt år 2016. Till exempel så behövdes det i genomsnitt

¹ Hyresgästföreningen, ”Hur vi bor: Faktabanken om boende”, uppdaterad 2017-02-23, <http://hurvibor.se/lanssidor/goteborgsregionen/bostader/laget-i-goteborg/> (Hämtad: 2017-03-08).

1279 dagar (ca 3,5 år) för att få ett kontrakt på västra Hisingen eller 2382 dagar (ca 6,5 år) i Majorna/Linné. Tittar du enbart på kötiden hos allmännyttiga bostadsbolag är den jämförbara tiden 1602 dagar på västra Hisingen och 2811 dagar i Majorna/Linné.² Alltså ca 4,3 respektive 7,7 års kötid.

Eftersom det är långa kötider för att få ett förstahandskontrakt via kommunala Boplats är det inte förvånande att många vänder sig till de privata bostadsannonserna som finns på blocket.se/bostad. Men som citaten inledningsvis tillkännager så finns det kriterier som ska uppfyllas av den blivande hyresgästen, kriterier som vid första anblick kanske inte verkar ovanliga eller märkliga. Det som är intressant och som denna studie granskar är vem som representeras i annonserna, bland annat genom kriterier som skrivs ut i dem. Jag har tittat närmare på lägenhetsannonser på blocket.se/bostad och med hjälp av diskursanalys undersökt vem som representeras, vad bostaden representerar och hur hyresmarknaden kan förstås utifrån det. Detta för att i förlängningen undersöka vad som är eftertraktansvärt på den alternativa bostadsmarknaden på blocket.se/bostad och sätta det i relation till samhällsstrukturer ur ett intersektionellt perspektiv.

1.2 BAKGRUND

Studien utgår från Göteborg och det är därför relevant med en bakgrundsförståelse för staden ur ett bostadspolitiskt perspektiv. Göteborg växer och enligt prognoser som stadsbyggnadskontoret presenterar i rapporten *Strategier för Göteborg 2035 utbyggnadsplanering* (2014) kommer befolkningsgränsen passera 600 000 invånare år 2024. Stadsbyggnadskontoret presenterar i rapporten hur befolkningsökningen ska hanteras genom utbyggnad och ombyggnad av staden.³ Det är intressant hur ökningen av befolkningen ska hanteras i förhållande till den aktuella bostadsbristen, räcker det med att bygga nytt? Tittar vi på Göteborgs historia är det inte helt okomplicerat. I antologin *Göteborg utforskat: studier av en stad i förändring* (2010), som är en samling av texter om Göteborgs omvandling och urbanisering ur olika perspektiv, diskuteras och problematiseras bland annat detta. Redaktörerna skriver i inledningskapitlet om hur Göteborg förändrats efter hamnens nerläggning. Många av industrierna i Göteborg försvann under 1900-talets senare hälft och har haft inverkan på både stadsdelar och bostäder med renovering och gentrifiering av stadsområden.⁴ Nedläggningen gav stora avtryck på staden i helhet. Byggen av miljonprogram i

² Boplats, "Boplats i siffror", 2017-01-09, <https://nya.boplats.se/om/nyheter/nyhet/siffror2016> (Hämtad 2017-01-27).

³ Göteborgs stad, *Strategi för Göteborg 2035 utbyggnadsplanering*, https://goteborg.se/wps/wcm/connect/2b48a33f-df7f-4109-8f7e-6a188582c2cc/up_slutrapport_lag.pdf?MOD=AJPERES, s. 9, (Hämtad 2017-01-27).

⁴ Holgersson, Helena, Thörn, Catharina, Thörn, Håkan & Wahlström, Mattias (red.), *Göteborg utforskat: studier av en stad i förändring*, Glänta produktion, Göteborg, 2010, s. 10 f.

förorterna som var tänkta att fungera som bostäder för arbetarna tappade sin attraktivitet, bostäder stod tomma och det var nödvändigt för Göteborg att hitta en annan form för att locka människor till staden. Idag symboliseras Göteborg genom bl.a Lisebergskaninen och Göteborgsandan samt marknadsförs som en *evenemangstad* genom företaget Göteborg & Co.⁵

Vi bor också annorlunda idag vilket sociologen Tiiu Soidre diskuterar i kapitlet ”God bostad – för alla?” i *Göteborg utforskat* (2010). Göteborg utgjorde nämligen referenspunkt i utformandet av den svenska bostadspolitiken under 1930-talet. Det startade med en utredning i Göteborg där resultatet visade på trångboddhet och dålig standard på boendet. ”God bostad för alla” blev målet som skulle förbättra detta. Kommunen och allmännyttiga bostadsbolag var de som fick ansvar och miljonprogramsområden i stadens förorter byggdes som skulle leverera god standard och storlek.⁶ Men så som det beskrivs ovan tappade de nya förortsområdena sin attraktivitet i takt med hur industrierna lades ner. Och trångbodda är vi fortfarande eftersom normerna kring trångboddheten har förändras, den räknas inte på samma sätt som tidigare. Soidre menar att det gör dagens situation komplicerad. Det finns dels en problematik där stora familjer som vill bo tillsammans blir lidande eftersom allmännyttiga bostadsbolag bara tillåter ett visst antal boende per rum/kvadratmeter. Den andra delen av problematiken visar sig i en frivillig trångboddhet där vi väljer att bo litet men med ett attraktivt läge.⁷

Att Göteborg med bakgrund i utvecklingen av den svenska bostadspolitiken på 1900-talet gått från att gå i bräsch för bostadsförnyelse till att vara en segregerad evenemangstad med bostadsbrist idag utgör en intressant utgångspunkt i studerandet av bostadsannonser. Men vad är eftersträvansvärt i annonserna på blocket.se/bostad? Genom att granska representationer i annonserna ger studien en ökad förståelse för på vilket sätt den privata hyresmarknaden för lägenheter på blocket.se/bostad är tillgänglig, för vem och på vilka premisser.

⁵ Holgersson, Thörn, Thörn & Wahlström, s. 13f, 18 f.

⁶ Soidre, Tiiu, ”God bostad - för alla?”, i *Göteborg utforskat: studier av en stad i förändring*, Holgersson, Helena, Thörn, Catharina, Thörn, Håkan & Wahlström, Mattias (red), Glänta produktion, Göteborg, 2010, s. 41ff.

⁷ Ibid, s. 46 f.

1.3 SYFTE OCH PROBLEMSTÄLLNING

Studiens syfte är att ur ett intersektionellt perspektiv undersöka representationer av människor och bostäder bland lägenhetsannonser på blocket.se/bostad. Genom att undersöka representationer vill studien bidra till en ökad förståelse av vem som eftertraktas på blocket.se/bostads uthyrningsmarknad. Syftet har delats upp i följande problemställning:

- 1) Hur ser representationer ut på blocket.se/bostad och vilka diskurser är påtagliga i förståelsen av vem och vad som representeras?
- 2) Hur kan diskurserna på blocket.se/bostad förstås utifrån ett intersektionellt perspektiv och hur bidrar det till en ökad förståelse av samtidens bostadssituation?

1.4 AVGRÄNSNINGAR

Studien är avgränsad till att endast analysera annonser för lägenheter som hyrs ut och önskas hyra på blocket.se/bostad inom Göteborgs Stad. Detta motiveras av studiens bakgrund och syfte. Genom att enbart titta på hyreslägenheter kan resultaten ge förståelse av den aktuella situationen i Göteborg och hur det påverkar hyresmarknaden. Att inkludera andra boendeformer hade varit intressant och gett studien fler perspektiv men avgränsningen är gjord på grund av det rekommenderade omfånget på studien. Studien avgränsar sig även i användandet av enbart blocket.se/bostad. Att använda en annan annonsportal eller liknande forum för lägenhetsuthyrning hade varit intressant i en komparativ analys för att undersöka om likheter/skillnader finns. Att endast använda blocket.se/bostad motiveras av att hemsidan är stor och det ligger ute många annonser. Samt att många personer känner till och använder sidan vilket gör den omfattande att undersöka.

1.5 TIDIGARE FORSKNING

I denna del presenteras tidigare forskning uppdelat i tre avsnitt. ”Att bo och att leva” som granskar bostadspolitik med förankring i Göteborg. ”Att bo och att vara” som har fokus på forskning om intersektionalitet och identitetsskapande. Det sista avsnittet ”Att bo och att inte bo” förhåller sig till forskning med direkt anknytning till Blockets bostadsannonser.

1.5.1 ATT BO OCH ATT LEVA

Inledningsvis nämnda sociologen Tiiu Soidre skriver i antologin *Göteborg utforskat: studier av en stad i förändring* (2010) kapitlet ”God bostad för alla?”. Soidre baserar kapitlet på sin forskning om bostad och samhällsutveckling, bostadspolitiska reformer och hur normer för trångboddhet har förändrats genom åren.⁸ Intressant för den här studien är hur Soidre diskuterar allmännyttans roll och hur de kommunala bostadsbolagen i förlängning blir till för hushåll vars ekonomiska resurser är

⁸ Soidre, s. 42 f.

begränsade. Detta trots att alla hushåll kan hyra av allmännyttiga bostadsbolag, vilket gör allmännyttan selektiv. Soidre diskuterar även vilka grupper som är utsatta för trångboddhet, vilket i sin tur kan spegla av sig på hela stadsdelar där boendet för stora familjer begränsas och försvåras.⁹

I förhållande till Soidres text om trångboddhet har jag tagit del av forskning kring hur vi bor i Göteborg nu. Rapporten *Fattiga och rika – segregerad stad: Flyttningar och segregationens dynamik i Göteborg 1990-2006* (2009) är utformad av Stadskansliet och Social resursförvaltning, Göteborgs stad och berör olika stadsdelar i Göteborg. Vad som är påtagligt i rapporten är hur det finns ett internt segregande segment på bostadsmarknaden inom stadsdelar där beståndet av hyresrätter är stort. De framhåller en tes att den etniska segregationen skulle minska om de allmännyttiga bostadsbolagen hade en jämnare fördelning mellan stadsdelarna.¹⁰ I rapporten poängteras det att det är viktigt att förstå att segregation är mer påtagligt i svenskdominerade höginkomstområden än i områden som är utsatta socioekonomiskt.¹¹ Det är en intressant tes att segregationen skulle minska om allmännyttan breddade ut sig jämnare i stadsdelarna. Den går att sammankoppla till Soidres uppfattning om att allmännyttan blir selektiv utifrån ekonomiska faktorer.¹² I relation till annonserna på blocket.se/bostad är det relevant i förståelse av områdets betydelse och dess inverkan på representation.

1.5.2 ATT BO OCH ATT VARA

Nils Hammarén, Fil dr. i socialt arbete, har skrivit kapitlet ”Väl mött i förorten – om du vågar!” i *Göteborg utforskat: studier av en stad i förändring* (2010). Kapitlet handlar om att stadsdelar representeras på olika sätt vilket ger inverkan på konstruktionen av identiteten. Hammarén exemplifierar med förortens miljonprogramsområden och hur dessa har gått från att bidra med visioner om det moderna samhället till att idag ha mycket lägre status än förväntat. Segregationen går att urskilja på två sätt: antingen genom socioekonomin eller att tillskriva stadsdelarna och dess boenden olika värden i form av representationer.¹³ Att granska identitetskonstruktion utifrån vad som anses representera en stadsdel är intressant. Hammarén lägger fram en analys av intervjuer med

⁹ Soidre, 45 ff.

¹⁰ Andersson, Roger, Bråmås, Åsa & Hogdal, Jon, *Fattiga och rika - segregerad stad [Elektronisk resurs]: flyttningar och segregationens dynamik i Göteborg 1990-2006*, Göteborgs stad, Göteborg, 2010, [http://www4.goteborg.se/prod/storstad/dalis2.nsf/vyFilArkiv/Fattigaochrika.pdf/\\$file/Fattigaochrika.pdf](http://www4.goteborg.se/prod/storstad/dalis2.nsf/vyFilArkiv/Fattigaochrika.pdf/$file/Fattigaochrika.pdf) (hämtad: 2017-03-08), s. 26.

¹¹ Ibid, s. 48.

¹² Soidre, s. 45 f.

¹³ Hammarén, Nils, ”Väl mött i förorten – om du vågar!” i *Göteborg utforskat: studier av en stad i förändring*, Holgersson, Helena, Thörn, Catharina, Thörn, Håkan & Wahlström, Mattias (red), Glänta produktion, Göteborg, 2010, s. 210 f.

män i ”förorten” som använder en konstruktion av förortsidentiteten för att opponera sig mot makten och menar att identitetskonstruktionen utgör männens motstånd mot samhällets strukturer.¹⁴

Medie- och kommunikationsvetaren Anna Roosvall och Kristina Widestedt, Fil. dr i journalistik, skriver kapitlet ”Medier och intersektionalitet” i antologin *Mediers känsla för kön: feministisk medieforskning* (2015). Kapitlet undersöker mediala artiklar ur ett intersektionellt perspektiv, bland annat utifrån representation och identitet.¹⁵ Intressant är deras resonemang kring identitetsskapande. De menar att subjektet inte enbart är *ett*, utan skapat av flera delar som uttrycks olika utifrån sammanhang. Maktfaktorer påverkar hur framställningen blir, maktfaktorer som är invävda i samhället.¹⁶ Roosvall och Widestedt diskuterar så som Hammarén möjligheten att göra motstånd mot makten genom att identifiera sig med hjälp av yttre attribut vilket har en central roll i identitetsskapandet.¹⁷ Identitetsskapande är intressant i relation till att det är privatpersoner som skriver annonserna på blocket.se/bostad som denna studie undersöker. Privatpersoner som beskriver sig själva och vad de förväntar sig hos andra. Förståelsen av identitet som en icke-statisk konstruktion är viktig och intressant för förståelsen av representationen i annonserna.

1.5.3 ATT BO OCH ATT INTE BO

Nationalekonomerna Ali Ahmed och Mats Hammarstedt har utfört ett fältexperiment på blocket.se/bostad för att undersöka etnisk och könsdiskriminering i uthyrningsannonser av hyresrätter. Detta presenteras i artikeln ”Diskriminering på bostadsmarknaden: effekten av att heta Mohammed” (2007). Ahmed och Hammarstedt redogör för hur de skapat tre olika fiktiva personer som de döpt till Erik Johansson, Maria Andersson och Mohammed Rashid för att sedan svara på uthyresannonser utifrån dessa profiler. De presenterar statistik på hur många ansökningar som blev *besvarade* (positivt eller negativt), *inbjudan till vidare kontakt eller visning* och *inbjudan till visning*. Resultatet visar på att både etnisk diskriminering och könsdiskriminering sker på bostadsmarknaden, där ett svenskt namn (Erik) blev prioriterat framför ett arabklingande (Mohammed) samt att kvinnan med typiskt svenskt namn (Maria) föredrogs framför en svensk man (Erik).¹⁸ Ahmed och Hammarstedt diskuterar aldrig effekten av att kvinnliga sökande prioriterades i deras studie. Däremot lägger de vikt i att förklara hur ett utlandsklingande namn diskrimineras

¹⁴ Hammarén, s. 213 f.

¹⁵ Roosvall, Anna & Widestedt, Kristina, ”Medier och intersektionalitet”, i *Mediers känsla för kön: feministisk medieforskning*, Hirdman, Anja & Kleberg, Madeleine (red.), Nordicom, Göteborg, 2015, s. 35.

¹⁶ Ibid, s. 45.

¹⁷ Ibid, s. 46.

¹⁸ Ahmed, Ali & Hammarstedt, Mats, ”Diskriminering på bostadsmarknaden: Effekten av att heta Mohammed”, *Ekonomisk Debatt.*, 35:34-41, 2007, s. 39 f.

framför ett svenskt och effekten enligt dem kan vara att segregationen ökar eftersom många utländska hänvisas till mindre attraktiva områden.¹⁹ Utan att förneka diskrimineringen upplever jag ändå deras slutsats som platt eftersom de inte mer djupgående analyserar effekterna av deras resultat eller uppmärksammar en vidare förståelse av segregation. Däremot är deras resultat relevant i förhållande till denna studie utifrån vem som prioriteras och om det kan uppfattas som diskriminering.

Ylva Trapp har i sitt mastersarbete på Konstfack *Jag vänder knäna mot varandra: Om bostadsbrist, andrahandsboende och återanvända flyttkartonger* (2011) försökt fånga den känslomässiga effekten av att leva i en stad i bostadsbrist. Trapp utgår från det feministiska uttrycket ”det personliga är politiskt” när hon diskuterar hur bostäder i Stockholm både kommit att bli en statussymbol och ett samhällsproblem.²⁰ Trapp hänvisar till sin ljudinspelning *Ungdomen har blivit tråkig – en dag på blocket* (2011) som är en uppräkningslista av vad hon kallar ”människor utan personlighet”.²¹ Eftersom denna studie granskar blocket.se/bostad är Trapps studie relevant och närliggande, fast ur ett annat perspektiv. Hon redogör och diskuterar Blocket och bostadspolitik sammankopplat med det personliga och känslomässiga, vilket ger en annan effekt:

De bostadspolitiska åtgärder som genomförs och föreslås är alltså: utförsäljning av hyresbostäder, ökad rörlighet på bostadsmarknaden, införande av marknadshyror och skattelättnader för den som hyr ut i andra hand. Allt framställs som sätt att öka individens valfrihet. De få gånger bostadsbristen nämns som ett samhälleligt problem är det för att det eventuellt hindrar tillväxten. Men jag och många med mig har inte någon lägenhet att köpa ut och på min egen bostadsmarknad skulle jag önska mindre rörlighet. Och hur fri att välja är en av tusen sökande av andrahandsboende på blocket? Rökfri, djurfri, snusfri men knappast fri.²²

Hur Trapp uttrycker sig påtagligt personligt i sin text är intressant och relevant i en förståelse av dagens bostadspolitik och hur det kan påverka människan att leva i bostadsbrist och kastas runt mellan andrahandskontrakt. Hur hon uppmärksammar att egenskaper uttryckta i annonser på blocket.se/bostad är en begränsning av frihet är relevant för denna studie. Det är viktigt att belysa den känslomässiga upplevelsen av att leva i bostadsbrist där rökfria egenskaper mäts i takt med att andrahandskontrakten byts ut. Trapps studie är sammankopplad med denna i förhållande till hur människans egenskaper tycks vara relevanta i strävan efter att få en bostad och vad det har för effekter.

¹⁹ Ahmed & Hammarstedt, s. 41.

²⁰ Trapp, Ylva, *Jag vänder knäna mot varandra: Om bostadsbrist, andrahandsboende och återanvända flyttkartonger*, Konstfack, Institutionen för Konst (K), Självständigt arbete på avancerad nivå (masterexamen), 20 poäng/ 30 hp, Stockholm, 2011.

²¹ Ibid, s. 4.

²² Ibid, s. 9.

1.6 TEORI OCH METOD

I detta kapitel presenteras studiens teoretiska perspektiv och metod. Först presenteras kulturteoretikern och sociologen Stuart Halls teorier kring *representation*. Efter det kommer begreppet *intersektionalitet* redogöras för utifrån ekonomihistorikern Paulina de los Reyes, kulturgeografen Irene Molina och sociologen Diana Mulinari. Sedan redogör jag för sociologen och kulturanthropologen Pierre Bourdieus begrepp *kapital* förklarar utifrån kultur och utbildningssociologen Donald Broadys avhandling om Bourdieu, vilken jag har funnit behjälplig i förståelsen och därför väljer att hänvisa till. Avsikten med att inte särskilja kapitlen för teori och metod är grundat på valet av diskursanalys – som både teori och metod. Först redogör jag för diskursteorin och sedan Norman Faircloughs kritiska diskursanalys som utgör studiens metod. Jag har använt mig av media och kommunikationsvetarna Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips *Diskursanalys som teori och metod* (2000) i min läsning av diskurs och kritisk diskursanalys.

1.6.1 STUART HALLS REPRESENTATIONSTEORI

För att förstå begreppet representation har jag använt mig av Stuart Halls bidrag i *Representation: Cultural representation and signifying practices* (1997). Enligt Hall handlar kultur om delade meningar och språket är centralt för skapandet av mening. Vi kan bara dela meningar om vi förstår språket likadant och detta ingår i ett representationssystem där vi använder allt från tecken och symboler till ljud eller objekt för att representera vad vi tycker eller känner.²³ Hall skriver att ”[I]anguage is one of the 'media' through which thoughts, ideas and feelings are represented in a culture. Representation through language is therefore central to the processes by which meaning is produced.”²⁴ Att förstå språket som meningsskapande är inte helt okomplicerat. Hall menar att representationssystemet består av två processer. Den första är *mental representation*, vilket är systemet av objekt, människor och händelser som vi har i vårt tanke-system. Den mentala representationen formar även representationen på en mer abstrakt nivå, exempelvis våra känslor. Hall kallar sammansättningen av riktiga objekt och känslomässiga objekt för *konceptuell karta*.²⁵ Att dela konceptuell karta gör det lättare för oss att kommunicera och uppfatta världen på samma sätt. Även språket har betydande relevans och utgör den andra processen i förståelsen av representationssystemet. Den konceptuella kartan måste uttryckas i språk och termen Hall använder för det är *tecken*. Tecken innefattar ord, ljud eller bilder som är meningsskapande och organiserat i språk. Språk behöver inte vara talspråk som svenska utan kan vara exempelvis modespråk eller

²³ Hall, Stuart (red.), *Representation: cultural representations and signifying practices*, Sage, London, 1997, s. 1.

²⁴ Ibid.

²⁵ Ibid, s. 17 f.

trafikspråk.²⁶ Det räcker inte att ha samma konceptuella karta eller förstå samma tecken för att representationen ska vara tillräcklig och förstådd. Det handlar om att *dela koder*. Genom att dela koder sammanlänkas mening mellan koncept och tecken. Exempelvis hur trafikljusens färger signalerar mening där grön betyder kör och röd betyder stopp.²⁷

Representation i den här förståelsen blir en sammansättning av tecken, konceptuell karta och koder. I denna studie kommer förståelsen av representation användas diskursivt. Hall skiljer nämligen på hur semiotiken använder representation för att få reda på *hur* mening skapas, medan det diskursiva snarare intresserar sig för effekter och konsekvenser av representationen.²⁸ Analysen undersöker representationer på blocket.se/bostad utifrån de diskursiva praktiker som uppmärksammas och vilka effekter det har på förståelsen av representationen.

1.6.2 INTERSEKTIONALITET SOM BEGREPP OCH PERSPEKTIV

Intersektionalitet kommer i det här avsnittet redogöras utifrån Paulina de los Reyes, Irene Molina och Diana Mulinari. I antologin *Maktens (o)lika förklädnader: Kön, klass och etnicitet i det postkoloniala Sverige* (2002) visar de på begreppets relevans för att förstå maktrelationer som komplexa. Intersektionalitet används för att analysera ”hur makt konstitueras utifrån socialt konstruerade skillnader som är inbäddade i varandra och som förändras i rumsliga och historiska sammanhang”.²⁹ Intersektionalitet visar en syn på makt som en multidimensionell konstruktion där faktorer som kön, klass, ras, etnicitet ses som bärande. Perspektivet hjälper till att synliggöra hur positionerna hänger ihop med varandra, konstruerar och reproducerar. de los Reyes, Molina och Mulinari menar även att positionerna är givna utifrån den materiella bas som människorna har. Det finns inga positioner som inte är konstruerade av klass, kön, ras, etnicitet. De menar även att föreställningarna som konstruerar positionerna är byggda på ojämlikhet dold i dikotomier vilka är upprätthållna av kapitalismen, rasismen och patriarkatet. Ett intersektionellt perspektiv måste bryta ner och förstå makten som en konstruktion.³⁰ De framhåller exemplet *den andra* för att visa på hur maktpositioner konstrueras överallt – inom feminismen också. De hänvisar till Chandra Talpade Mohantys studie om ”tredje världens”-kvinnan som ett postkolonialt exempel på hur vi ser på den andre som avskild från oss, omodern och inte anpassad till samhället.³¹ Även *invandrarkvinnan* blir

²⁶ Hall, s. 19 f.

²⁷ Ibid, s. 20 f.

²⁸ Ibid, s. 6.

²⁹ de los Reyes, Paulina, Molina, Irene & Mulinari, Diana (red.), *Maktens (o)lika förklädnader: kön, klass & etnicitet i det postkoloniala Sverige: en festskrift till Wuokko Knocke*, Atlas, Stockholm, 2002, s. 25.

³⁰ Ibid, s. 25 f.

³¹ Ibid, s. 17.

i ett intersektionellt perspektiv en sammansättning av förtrycksmekanismer som bidrar till att behålla bilden av *den andra*.³²

Invandrarkvinnan är ett konstruerat subjekt där förtrycksmekanismer möts i förhållande till etnicitet/ursprung, kön och klass. Konstruktionen är skapad i dikotomier som skiljer *oss* från *den andra*. Men räcker det att uppmärksamma dimensioner av förtryck för att förstå hur de fungerar strukturellt? Nej, så enkelt är det inte. I alla fall inte enligt de los Reyes och Mulinari. De har utvecklat sitt resonemang och förståelsen kring användningen av intersektionalitetsbegreppet i ytterligare en bok, *Intersektionalitet: Kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap* (2005). Ambitionen med boken är att bredda ramverket för intersektionalitetsbegreppets användning till andra kritiska vetenskapsperspektiv än feministiska. De upplever att det finns en strävan att gå djupare än endimensionella maktanalyser samt att utforska nya sätt att tänka intersektionellt då det inte enbart innefattar att synliggöra förtryck.³³ Författarna vill ”utforska den ojämlikhet som konstrueras i intersektionen mellan olika samhällsnivåer och de specifika former av konsensus och underordning som uppstår i skärningspunkten för maktstrukturer, institutionella praktiker och individuella handlingar”.³⁴ De vill visa att intersektionen mellan olika nivåer (individuella, institutionella och strukturella) är relevant för vår förståelse av hur förtryck både förstärker och betonar varandra. Samt att användandet av intersektionalitet inom vetenskaplig forskningsproduktion är viktigt – dels för att ifrågasätta redan etablerade sanningar men även för att kunna vara kritisk till akademins hegemoniska praktiker.³⁵ de los Reyes och Mulinari lyfter en diskussion om kopplingen mellan makt och intersektionalitet och ifrågasätter varför vissa maktsymmetrier är viktigare än andra, där de påstår att maktrelationens relevans måste förklaras och analyseras.³⁶

Utifrån min läsning av begreppet intersektionalitet uppfattar jag två viktiga saker jag vill betona inför analysen. För det första räcker det inte med att enbart uppmärksamma maktdimensioner som finns bland annonser på blocket.se/bostad, utan de måste sättas i relation till institutionella och strukturella praktiker. För det andra finns det en risk att reproducera orättvisor om inte analysen sätts i diskussion gentemot hegemoniska praktiker (individuella, institutionella och strukturella).

³² de los Reyes, Molina & Mulinari (2002), s. 13.

³³ de los Reyes, Paulina & Mulinari, Diana, *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2005, s. 7 f.

³⁴ Ibid, s. 9.

³⁵ Ibid, s. 9, 14.

³⁶ Ibid, s. 16.

Jag kommer använda begreppet intersektionalitet för att peka ut och i den mån jag kan analysera de maktojämnheter som jag ur min forskningsposition uppfattar, utifrån studiens syfte och problemställning.³⁷

1.6.3 PIERRE BOURDIEUS KAPITALVÄRDEN

För att förstå Pierre Bourdieus begrepp *kapital* har jag valt att använda mig av *Sociologi och epistemologi: Om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin* (1991) av Donald Broady. Broady skriver att det är svårt att använda Bourdieus begrepp ett och ett eftersom alla flyter samman.³⁸ Kapital finns enligt Bourdieu i flera former, två övergripande är symboliskt och ekonomiskt kapital och är de som är viktiga i min analys. Det symboliska är enligt Broady mest betydelsefullt i Bourdieus sociologi och han beskriver det utifrån att ”symboliskt kapital är det som av sociala grupper igenkännes som värdefullt och tillerkännes värde”.³⁹ Det symboliska kapitalet är allmänt och berör förhållandet mellan människor, institutioner, titlar – det som vi känner igen som betydande och aktningvärt, och igenkännandet ligger i betraktarens öga. Vad som är viktigt att förstå är att det symboliska kapitalet måste ha en marknad för förståelse där människor uppfattar det som värdefullt. Exempelvis en akademisk titel i universitetsvärlden. Kapitalet kan bara existera om det finns en överensstämmelse mellan tillgång av kapital och hur det tar sig till uttryck.⁴⁰

Det symboliska kapitalet kan finnas överallt, är det mest allmänna och ser olika ut i olika sammanhang. Utifrån det symboliska särskiljs *kulturellt kapital*. Enligt Broady berör det kulturella kapitalet samhällets dominansförhållanden i helhet och kan bland annat märkas i en institutions anseende, ett kultiverat språkbruk eller hur väl kunskap en person har om (klassisk) litteratur eller musik.⁴¹ Det är svårt att direkt definiera kulturellt kapital eftersom det, på samma sätt som det symboliska, handlar om tillgång och efterfrågan och kan se olika ut överallt. Men det utmärks av grupper som i samhället anses mer värda, dock inte av ekonomiskt kapital.⁴² En intressant diskussion Broady för rör utbildningskapital som en del av kulturellt kapital där symboliska kapitalet kan lagras i utbildning och titlar, vilket kan ge en hel yrkeskår en viss status eller kapital. Själva översättningen från franskans *cultivé* skulle till svenska kunna bli *kultiverad*, men också

³⁷ Mer om forskningspositionen under avsnittet om reflexivitet.

³⁸ Broady, Donald, *Sociologi och epistemologi: om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin*, 2., korr. uppl., HLS (Högskolan för lärarutbildning), Stockholm, 1991, s. 167.

³⁹ Ibid, s. 169.

⁴⁰ Ibid, s. 169 f.

⁴¹ Ibid, s. 169 ff.

⁴² Ibid.

bildad. Diskussionen rör även *det förkroppsligade kulturella kapitalet* som berör huruvida kapital kan gå i arv.⁴³

Till skillnad från kulturellt kapital räknas det *sociala kapitalet* inte som en underkategori till det symboliska. Med socialt kapital menas förbindelser mellan människor. Det kan vara släkt, vänskapsrelationer eller annat. Det sociala kapitalet har inte någon direkt anknytning till en institution eller titel så som det kulturella utan handlar om individers förmåga att inta positioner och knyta kontakter som på det viset tillsammans utgör en tillgång. Till exempel visar Broady på hur en högt uppsatt examen inte nödvändigtvis resulterar i ett starkt socialt liv.⁴⁴ I förhållande till symboliskt kapital finns en likhet: det sociala kapitalet går endast att urskilja i förhållande till efterfrågan. Därför låter det sociala kapitalet oss klassificera människor utifrån tillgångar som vi upplever i form av fina namn eller stort kontaktnät. Bourdieu intresserade sig för just dessa föreställningar och att rikta fokus mot relationen *tillgång* kontra *föreställningar om samma tillgång*.⁴⁵

Det *ekonomiska kapitalet* är sekundärt i analysdelen av min studie. Däremot är det intressant att uppmärksamma de föreställningar som ett ekonomiskt kapital ger. Relevant är också förståelsen av att ekonomiskt kapital kan växlas in mot annat som kan ge kapitalutdelning, exempelvis en utbildning. Det kallar Bourdieu *konvertering* och innebär de möjligheter som finns att utnyttja ett kapitalinnehav för att få tillgång till ett annat.⁴⁶

1.6.4 DISKURSTEORI OCH NORMAN FAIRCLOUGHS KRITISKA DISKURSANALYS

Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips inleder *Diskursanalys som teori och metod* (2000) med att hänvisa till diskursbegreppet som ”ett bestämt sätt att tala om och förstå världen”⁴⁷ och redogör samtidigt för begreppets komplexitet. Diskursbegreppet är komplicerat, dynamiskt och det finns olika metoder för att analysera. Winther Jørgensen och Phillips framhäver att det grundläggande målet med att analysera diskurs är att visa på hur världen framställs och vilka konsekvenser det får socialt. Diskurser är det vi förhåller oss till, det som skapar gränser mellan sanning och falskhet. Diskurser beskriver verkligheten och dess sociala konsekvenser.⁴⁸ Forskarens

⁴³ Broady, s. 173 ff.

⁴⁴ Ibid, s. 177.

⁴⁵ Ibid, s. 178 f.

⁴⁶ Ibid, s. 179.

⁴⁷ Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise, *Diskursanalys som teori och metod*, Studentlitteratur, Lund, 2000, s. 7.

⁴⁸ Ibid, s. 138.

roll i diskursanalys handlar inte om att uppmärksamma diskurser för att försöka gå bakom dem, utan snarare att utreda vad som sker i en diskurs och vilka konsekvenser det innebär.⁴⁹

Winther Jørgensen och Phillips skriver att Norman Faircloughs kritiska diskursanalys har utvecklat angreppssätt som är användbara i kulturstudier. Det finns andra varianter av kritisk diskursanalys och förvirrande nog så hänvisar Fairclough både till sin egen och till andras som kritisk trots att de skiljer sig åt.⁵⁰ Skillnaden är att Faircloughs kritiska diskursanalys gentemot poststrukturalistiska diskursteorier inte bara är *konstituerande* utan också *konstituerad*. Det innebär att diskurs i den meningen är både bärande och byggande. Diskurs reproducerar och förändrar vår kunskap, identitet och sociala relationer. Samtidigt formars det utav andra strukturer och sociala praktiker – diskursen hamnar i ett dialektiskt förhållande gentemot andra sociala dimensioner.⁵¹ Enligt Fairclough går det inte att enbart använda sig av textanalys som diskursanalys eftersom det saknar förbindelser med strukturer, kulturella, samhälleliga processer och ett tvärvetenskapligt perspektiv behövs. Detta för att komma åt diskurser som skapas i sociala praktiker och formas av maktrelationer som människan kanske inte uppmärksammar eftersom det är dolt i sociala strukturer.⁵²

Denna studie använder Faircloughs tredimensionella modell som ram för diskursanalys. Det innefattar att all kommunikation har tre dimensioner och delas upp i *text*, *diskursiv praktik* och *social praktik*. Alla dimensionerna används i analysen av en kommunikativ händelse. Metoden går ut på att granska *texten* i sig med dess egenskaper, titta på vilka processer för produktion och konsumtion (*diskursiva praktiker*) *texten* är förbunden med. Text innebär inte enbart skriven text, utan kan även innefatta tal och bilder. Sedan sätts den diskursiva praktiken i kontrast till den *sociala praktiken* där kommunikationen sker.⁵³ Winther Jørgensen och Phillips poängterar att det är viktigt att arbetet med *texten* berör arbetet med de *diskursiva praktikerna* och vice versa (trots att de enligt Faircloughs modell skiljer sig åt i analys). Detta eftersom analys av *diskursiva praktiker* vill ta reda på hur *texten* i sig bygger på andra diskurser, genrer samt hur mottagaren av *texten* använder dessa för att förstå budskapet.⁵⁴

⁴⁹ Winther Jørgensen & Phillips, s. 28.

⁵⁰ Ibid, s. 66.

⁵¹ Ibid, s. 71.

⁵² Ibid, s. 72.

⁵³ Ibid, s. 74.

⁵⁴ Ibid, s. 75.

Denna studie granskar annonser på blocket.se/bostad. Först har *texten* i annonsen analyserats för att undersöka påtagliga *diskursiva praktiker* som tar sig till uttryck, i genrer och upprätthållande av den kommunikativa händelsen.⁵⁵ Konsumtionen av annonserna i form av hur de mottas och uppfattas från användarna på portalen granskas inte, receptionsundersökningar inte är vanligt inom diskursanalys. Istället granskar jag konsumtionen utifrån de diskursiva praktikernas *interdiskursivitet*.⁵⁶ Interdiskursivitet innebär hur diskurser inom och mellan olika diskursordningar uttrycks, där olika uttrycksformer sätter gränser inom och mellan ordningar för diskurser samt vilken inverkan det ger till en social förändring.⁵⁷ Winther Jørgensen och Phillips skriver att relationen mellan den *sociala praktiken* och texten leds fram av den diskursiva praktiken. För att förstå den sociala praktiken behövs det andra teorier än diskurs eftersom social praktik både har diskursiva och icke-diskursiva delar.⁵⁸ De framlägger att kritisk diskursanalys har som mål att ”kartlägga förbindelserna mellan språkbruk och social praktik”⁵⁹ och fokus ligger i att undersöka rollen för de diskursiva praktikerna i skapandet av mening, upprätthållande av social ordning och förändring.⁶⁰ I denna studie av annonser på blocket.se/bostad analyseras den sociala praktiken utifrån representation, intersektionalitet och kapital. Detta för att urskilja maktordningar och synliggöra de i annonserna.

1.7 MATERIAL

Materialet är hämtat från blocket.se/bostad och är kategoriserat utifrån sökningarna:

Uthyres - Lägenhet – Göteborg – Göteborgs Stad

Hitta hyresgäst – Lägenhet – Göteborg – Göteborgs Stad

De första femtio annonserna inom varje kategori har plockats ut och det är de som utgör studiens material, totalt hundra annonser. Ett slumpmässigt urval på de första annonserna motiveras av att det är relevant att granska annonser som existerar i samma tidsperiod. Femtio annonser inom varje kategori är tillräckligt omfattande för att få en inblick av representationer i annonserna och hur de tar sig till uttryck diskursivt. Valet att titta på annonser för uthyrning av lägenhet och på annonser för de som söker lägenhet grundas i studiens syfte att granska representationer på lägenhetsmarknaden i Göteborg. Att inkludera andra bostadsformer eller stadsområden utanför

⁵⁵ Winther Jørgensen & Phillips, s. 74 f.

⁵⁶ Ibid, s. 85 f.

⁵⁷ Ibid, s. 77.

⁵⁸ Ibid, s. 75.

⁵⁹ Ibid, s. 76.

⁶⁰ Ibid.

Göteborgs stad hade gett ett annat utfall på studiens resultat, men i förhållande till studiens bakgrund och syfte har jag valt att förhålla mig till de annonser som berörs.

Annonserna har sparats i bildform för att på ett tydligt sätt kunna analyseras och kategoriseras utifrån diskursiva praktiker som jag uppfattat påtagliga. Jag har lagt tid på att omsorgsfullt läsa annonserna, sortera utifrån innehåll samt hur annonserna förhåller sig till varandra – mitt sätt att koda och förstå vad som är vanligt förekommande, vad som bygger på tidigare annonser samt vad i annonserna som skiljer sig från mängden. Det som presenteras i resultatdelen är de diskursiva praktiker som jag valt att lyfta och analysera utifrån sociala praktiker med hjälp av studiens teoretiska underlag. Detta för att förstå vem som eftertraktas på den privata hyresmarknaden på blocket.se/bostad i enlighet med studiens syfte.

Annonsernas utformning samt omfång varierar. De citat som presenteras i resultatdelen är inte hela annonser utan utklippta delar. Detta för att det inte är relevant att presentera hela annonser utifrån skäl rörande både uppsatsens omfång och annonsörernas anonymitet. Men även för att underlätta läsningen och förstå vilka diskursiva praktiker som är uppmärksammade i varje avsnitt. Direkt källhänvisning till citaten hänvisas inte på grund av anonymitetsskäl samt att annonsernas varaktighet på hemsidan är tillfällig. Samtliga annonser som utgör studiens material är hämtade på blocket.se/bostad 2017-02-16, finns sparad i bildform och kan lämnas ut på förfrågan.

1.8 ETIK

1.8.1 ETISKA STÄLLNINGSTAGANDEN

Vetenskapsrådets anvisningar som presenteras på www.codex.vr.se visar på regler för etiska aspekter rörande individskyddskravet. Detta måste jag som forskare ta hänsyn till och värdera utifrån risker och konsekvenser, vilket redogörs i detta avsnitt.

Individskyddskravet delas in i fyra allmänna krav: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.⁶¹ Eftersom materialet till denna studie är hämtat ifrån blocket.se/bostad och är upplagt av privatpersoner berörs *informationskravet*. I detta fall informeras inte annonsörerna om undersökningen eftersom de inte aktivt medverkar i studien. Det berör även *samtyckeskravet* där deltagarna har rätt att avgöra sin medverkan själva. I detta fall motiveras avsaknad av samtycke utifrån att studien inte syftar att kontakta enskilda annonsörer utan endast

⁶¹ Vetenskapsrådet, *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, Stockholm, 2002, <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (hämtad: 2017-03-09), s. 5 f.

granska annonsen.⁶² Däremot är det viktigt att förhålla sig till *konfidentialitetskravet* som berör anonymitet. Människorna i annonsen ska vara anonyma och inte kunna identifieras av utomstående.⁶³ Därför presenteras enbart annonsens text i resultatdelen, ingen annan information som kan kopplas med privatpersonen bakom annonsen. Hela annonserna finns sparade och tillgängliga att lämna ut i forskningsanvändande syfte enligt *nyttjandekravet*.⁶⁴ Men de kommer inte lämnas ut i bilagor, istället hänvisar jag till blocket.se/bostad där annonserna är hämtade från.

1.8.2 REFLEXIVITET

I motsats till en objektiv vetenskapssyn som förekommer bland positivistiska forskningstraditioner vill jag i detta stycke reflektera kring mig, min roll som forskare och hur det påverkar resultatet. Winther Jørgensen och Phillips diskuterar *reflexivitet* ur ett socialkonstruktionistiskt perspektiv utifrån att det egna arbetet blir en diskursiv konstruktion. En konstruktion som producerar kunskap, identitet och sociala relationer.⁶⁵ De framhäver komplexiteten att vara objektiv för sin egen forskning, speciellt om den förhåller sig till samma kultur.⁶⁶ De diskuterar även problematiken med reflexivitet inom diskursanalys och menar att om forskaren accepterar att världen bygger på diskursiva och sociala konstruktioner – hur ska en förhålla sig till den ”sanning” som en själv producerar?⁶⁷ Det är en intressant vinkel och jag håller med om att det är komplext att argumentera för att resultatet som framförs i denna studie är sanning och det kan påverka studiens validitet.⁶⁸ Speciellt eftersom jag tillhör den kultur jag undersöker. Samtidigt upplever jag en betydelse av att uppmärksamma diskursiva och sociala konstruktioner för att förstå och kontextualisera dem. Det är viktigt att försöka vara öppensinnad och försöka se till det som inte syns på en gång, vad som inte skrivs ut i annonsen eller vem som inte representeras.

I förhållande till objektivitet och att vara neutral inom forskning är en förståelse av forskarens erfarenheter och bakgrund är relevant. Vetenskapsteoretikern Donna Haraway (1988) skriver om *siturerad kunskap* utifrån perspektivet feministisk objektivitet. Hon menar att ”neutraliteten” inom västerländsk forskning utgår från ett manligt, vitt perspektiv som hon kritiserar att det sällan ifrågasätts.⁶⁹ Haraway menar att ingen blick, inget perspektiv är oproblematiskt utan det handlar om

⁶² Vetenskapsrådet, s. 8 f.

⁶³ Ibid, s. 12.

⁶⁴ Ibid, s. 14.

⁶⁵ Winther Jørgensen & Phillips, s. 111.

⁶⁶ Ibid, s. 28.

⁶⁷ Ibid, s. 29.

⁶⁸ Ibid, s. 111.

⁶⁹ Haraway, Donna Jeanne, ”Situated Knowledges: the science question in feminism and the privilege of partial perspective”, *Feminist Studies.*, 14(1988):3, s. 575-599, 1988, s. 581.

att vara medveten om vilken blick en ser från.⁷⁰ Min roll som forskare är påverkad av min situerade kunskap utifrån min bakgrund och den blick jag ser igenom. Jag måste vara medveten om att mina perspektiv är grundade i mig, min kultur och vad jag är lärd att se och mina aktiva val. Jag är vit, medelklass och kvinna. Att vara neutral i förhållande till klass går inte, mitt perspektiv är ett medelklassperspektiv. Jag kan inte tala för om jag förstår andra klassers erfarenheter och känslor. Jag är vit, passerar som vit och är uppväxt i ett vitt samhälle, vilket gör att min blick är påverkad av det. I denna studie problematiseras det med ett intersektionellt perspektiv utifrån konstruerandet av *den andra*, vilket är relevant att uppmärksamma utan att reproducera. Det är viktigt att förstå den andra som en konstruktion vilken utifrån sin kontext uppfattas olika.

Jag har många privilegier som vit och medelklass. Samtidigt är jag kvinna och lever i ett patriarkalt samhälle där kvinnan alltid har varit lägre än mannen. Jag är feminist och har ett normkritiskt perspektiv eftersom det faller naturligt för mig att ifrågasätta orättvisor när jag utifrån min situerade kunskap upptäcker det. Min ambition är att ha ett normkritiskt perspektiv i förhållande till diskurser på blocket.se/bostad utifrån min position och ”objektivitet”. Val av det teoretiska underlag som används i analysen påverkar också resultatet. I den här studien bestämdes val av teori främst utifrån det som lämpade sig i förhållande till studiens syfte men också utifrån det jag som forskare uppfattade passande. Det är relevant att ha i åtanke att resultatets utfall hade sett annorlunda ut med annat teoretiskt underlag.

⁷⁰ Haraway, s. 583 f.

2. RESULTATREDOVISNING

Vid genomläsning av texten i annonserna från blocket.se/bostad går det att urskilja diskursiva praktiker vilka detta kapitel uppmärksammar och diskuterar utifrån en social praktik med hjälp av studiens teoretiska underlag. Utifrån studiens syfte har diskursiva praktiker rörande representationer i annonserna lyfts. Detta både på en nivå som direkt rör människorna och dess egenskaper/kriterier som uttrycks och krävs i annonserna. Men även diskurser kring boendet och hur det tillskrivs en representation genom beskrivning och önskemål utifrån tillgänglighet. Utifrån Faircloughs angreppssätt har *texten* granskats för att uppmärksamma *diskursiva praktiker* som finns utifrån studiens syfte. Jag har även tittat närmare på *interdiskursiviteten* inom de olika diskursiva praktikerna för att urskilja hur olika diskursordningar uttrycks och vad som sätter gränser för olika uttrycksformer.⁷¹ Kapitlet är indelat i tre delar och varje del är uppdelat utifrån annonser från de som hyr ut bostad (från kategorin *uthyres*) samt de som önskar hyra (från kategorin *hitta hyresgäst*).

2.1 BOSTADEN: VAD REPRESENTERAR DEN?

2.1.2 ATT SÄLJA IN BOSTADEN

Trevlig innergård!
Mycket lugnt område!
Grönområden i närheten (cykelavstånd till sjön)
Ett populärt Gym på andra sidan vägen,
Konsum, apotek, konditori, café mm på torget
Statoil 500 m, öppet 24 timmar

Lägenheten ligger centralt [...] och är nära till kommunikation.
Här är det gångavstånd till det mesta som Botaniska, Slottsskogen, Avenyn, Linnéplatsen mm.
Det är ett lugnt och fint område nära till ett torg där det mesta finns som bibliotek, apotek, pizzeria, gym, hemköp mm.

Lugnt läge med utsikt mot ett berg. Nära Sahlgrenska och Chalmers och ganska nära till centrum. Det finns stora grönområden inte långt härifrån.

Dessa tre citat är hämtade från lägenhetsannonser i kategorin för de som vill hyra ut bostad. Citaten annonserar bostadens läge med närhet till både grönområden och centrala delar av staden. De visar också på att det finns mataffärer, träningsmöjligheter och andra serviceutbud nära tillhands. De presenterade citaten är några av många annonser som prioriterat att offra några extra rader av annonsens utrymme åt att presentera bostaden tillgänglighet till stadsliv men också grönska och lugn. Likheter mellan annonserna är interdiskursivt eftersom det tydligt bygger på samma

⁷¹ Winther Jørgensen & Phillips, s. 77.

diskursordningar.⁷² Ordningarna representerar förväntningar på den potentiella nya hyresgästen och det är i annonsörens intresse att få bostaden uthyrd. Att locka med grönområden kan associeras med diskurser kring motion och rörelse eller att vara jordnära och harmonisk. Att locka med bra kommunikation, närhet till serviceutbud eller gym lägger förväntningarna ytterligare till att den blivande hyresgästen säkert kommer att uppskatta närheten till det centrala och det sociala. Enligt Hall är det relationen mellan saker, koncept och tecken som gör att mening skapas och som gör att vi förstår vad som representeras utifrån den kulturella innebörden.⁷³ I en diskursiv mening är det intressant att undersöka vad representationen innebär i förlängningen och vilka effekter det har på rådande ordningar. Utifrån Bourdieus teorier om kapital kan bostaden, som den är beskriven med närhet till kommunikation, serviceutbud och i förlängningen andra människor, förväntas vara tilltänkt en potentiell hyresgäst med socialt kapital. Dock måste tillgång matcha efterfrågan inom det sociala kapitalet.⁷⁴ Tillgången av ett rikligt socialt liv går enbart att klassificera om det finns en efterfrågan efter det, ett upplevt behov av den blivande hyresgästen eller den som skriver annonsen.

På samma sätt som bostadens område och närhet till både natur och stadsliv är påtagligt i annonstexten är även beskrivning av bostadens skick och faciliteter framstående:

I hyran ingår vatten, el, värme, 100mbit bredband, TiVo abonnemang via Comhem. Diskmaskin finns i lägenhet och det finns två lättåtkomliga tvättstugor. Garage kan eventuellt gå att lösa, för ca 1000kr/mån.

Lägenheten håller genomgående hög standard med kök från HTH, integrerad diskmaskin, micro och induktionshäll. Badrummet är helkaklat med inredning från Svedbergs, golvvärme och kombinerad tvättmaskin och torktumlare från Siemens.

Bra planlösning med plats för matplats, soffa, soffbord, tv-möbel, stor säng och tre garderober. I hallen finns en Elfa-lösning för avhängning av ytterkläder. [...]
Ljusa färger och genomgående ekparkett.

⁷² Winther Jørgensen & Phillips, s. 77.

⁷³ Hall, s. 19.

⁷⁴ Broady, s. 177 ff.

Dessa tre olika bostadsannonser beskriver bostaden utifrån möbler, maskiner och andra faciliteter som ska tänkas locka hyresgästens intresse. Representationen av bostaden urskiljer ett symboliskt kapital i och med hur möbler och maskiner blir beskrivna och värderade utifrån ett varumärke. Broady skriver att ”det symboliska kapitalet är det som av sociala grupper igenkännes som värdefullt och tillerkännes värde”.⁷⁵ Möblerna blir i detta fall symboliskt värdefulla i relation till vad märket representerar och den som förstår värdet i dem. Antagligen attraheras en målgrupp av samma symboliska kapital. Hade annonserna enbart presenterat att bostaden har kök med diskmaskin, inrett badrum och en klädhängare i hallen hade de flesta antagligen förstått innebörden ändå. Men beskrivningen ovan representerar en symbolik av högre standard. Hall menar att representation inte behöver vara genom talspråk utan även organiserat i exempelvis *modespråk* eller *trafikspråk*.⁷⁶ Således blir en ”Elfa-lösning” (beskrivningen av en hallmöbel i ett av citaten ovan) mest tillgängligt för den målgrupp som förstår innebörden och representationen av det som kanske kan beskrivas som *hallmöbelspråket* och som värderar det som värdefullt.

Intressant är att reflektera kring vad som inte beskrivs i annonserna, vad som missas och inte representeras utifrån ett intersektionellt perspektiv. Ett intersektionellt perspektiv hjälper till att visa hur maktens position är konstruerad utifrån flera dimensioner som hänger samman, konstruerar och reproducerar varandra. Positionen är bestämd utifrån människans materiella bas där klass, kön, ras och etnicitet konstruerar den.⁷⁷ Annonserna visar på en position som ska attraheras av ett ”bra” läge samt bostadens möbler och faciliteter. Intersektioner som berör klass. Även det faktum att få annonser är flerspråkiga eller har engelsk översättning berör etnicitet som maktdimension eftersom de inte når ut till dem som inte förstår det svenska språket. Inte heller tillkännager någon annons funktionella tillgängligheter till exempel om bostaden har hiss eller är anpassade för rullstolsburna. Genom att inte skriva ut bostadens tillgänglighet stängs människor ute från att bli representerade och stängs i förlängningen ute från lägenheten.

2.1.3 DEN BLIVANDE HYRESGÄSTENS ÖNSKEMÅL OCH KRAV

Avsnittet ovan visade på diskursiva praktiker i lägenhetsannonser från uthyrare i förhållande till hur bostaden är beskriven. I detta avsnitt granskas annonser från lägenhetssökande med fokus på diskurser kring bostaden med innefattande krav/önskemål och förväntningar.

⁷⁵ Broady, s. 169.

⁷⁶ Hall, s. 18 f.

⁷⁷ de los Reyes, Molina & Mulinari (2002), s. 25.

Nu söker jag ny bostad, vill flytta ut från stan, vill gärna hyra en stuga i lugn och trygg miljö med naturen inpå knuten.

Önskar hyra någorlunda centralt, inte alltför långt ifrån Centralstationen med spårvagn. Helst något eget och helst med minimum på ett år.

Områden som är intressanta är Hisingen främst men även västra centrum, centrum, Kålltorp, Gamlestaden, kviberg och munkeback samt kringliggande.

Vi söker någonstans att bo i Majorna eller västra centrum från och med augusti i år.

I det tidigare avsnittet var bostadens närhet till grönområde, kommunikation och serviceutbud centralt i beskrivningarna av uthyrarna, vilket skiljer sig en del åt i annonser av de som söker bostad. Lägets betydelse är framträdande i många annonser men istället för att efterlysa grönområden eller serviceutbud uttrycks specifika områden som mer attraktiva. Det är bara det översta citatet som skiljer sig åt eftersom det uttrycker en vilja att inte bo centralt. Lägets betydelse är viktigt och det är klart att det finns önskemål utifrån egna behov och identitet. Men påtagligt är hur få annonser som riktar sitt sökljus mot områden som Bergsjön, Angered eller Biskopsgården trots att det finns grönområden och bra kommunikation till city. Likaså är områden som Långedrag, Näset eller Hovås inte utmärkande i annonser. Hammarén skriver att en vanlig tolkning av segregationen i Göteborg är utifrån en socioekonomisk uppdelning där områden stämplas som fattiga och rika och utifrån det förstår vi staden, identitet och karaktärer.⁷⁸

I förhållande till vad som önskas ingå i hyran skiljer sig beskrivningarna något åt, men flera annonser berör hyreskostnad, hyreslängd, bostadens storlek/rum och möblering:

Jag är intresserad av att hyra en etta eller tvåa, helst möblerad för 6 månader till 1 år.

Vi söker efter minst en 2a som helst är möblerad med max hyra på 12 000kr.

Vi söker en lägenhet att hyra, helst en 2a men mindre går också bra. Maxhyra 7500:- och gärna med balkong. Bäst för oss vore en omöblerad lägenhet

I första hand söker vi en lägenhet på minst 45kvm med 2 rum och kök med en månadshyra på upp till 6000kr. Vi är intresserade av tillsvidareboende eller lägenheter som hyrs ut under minst 1 års tid.

Balkong vore bra på grund av blomintresse

Det är intressant att för en stund granska språket och hur annonserna skrivs ut. Hall skiljer på det semiotiska sättet att granska *hur* språket representerar mening och den diskursiva effekten av representationen.⁷⁹ I de ovanstående annonserna representeras viljan och önskemålen genom

⁷⁸ Hammarén, s. 211.

⁷⁹ Hall, s. 6.

flexibla yttranden: ”helst möblerad”, ”helst en 2a men mindre går också bra”, ”i första hand söker vi...”, ”balkong vore bra”. Innebörden som representeras kan i detta fall tolkas som att bostadssökandenas önskemål är just *önskemål*. Flexibiliteten gör att de kan uppfattas anpassa sig till helt andra bostadstyper. Många söker under en viss tid, ofta en längre period, vilket visar på en önskan att ha ett mer permanent boende. Detta uppmärksammas i Trapps examensarbete då hon uttrycker en trötthet av att flytta runt allt eftersom andrahandskontrakten löper ut – vilket hon upplever begränsar hennes frihet.⁸⁰ Det i kombination med flexibiliteten i annonserna ger en bild av att de bostadssökande står i ett underläge gentemot uthyrarna som har ett förstahandskontrakt eller en bostadsrätt att hyra ut. Samtidigt är det svårt att urskilja maktdimensioner med tanke på att de flesta annonserna från bostadssökande tillkännager att de har ett ekonomiskt kapital, representerat i den utskrivna gränsen för månadshyra.⁸¹

Sedan finns det några annonser som skiljer sig från de andra:

Vår renliga lilla katt måste få vara välkommen!

Som önskemål skulle en omöblerad tvåa eller trea låta mycket bra och givetvis också att man får ha hund.

Önskemål om att bo tillsammans med sitt husdjur förekommer i mindre omfattning bland annonserna av de bostadssökande. Dock tillhör det en mer omfattande diskurs som vi kommer få anledningar att återkomma till senare. Men det är relevant att notera hur annonsörerna till skillnad från *önskemålen* om bl.a. bostadens storlek och läge som beskrivs ovan nu har som *krav* att djur ska vara accepterat i boendet. Två andra annonser som skiljde sig åt berörde allergi och ålder:

Önskar hyra tyst, allergivänlig, mindre bostad under ett par månader

Skötsam 71 årig man [...] Gärna bottenplan eller hiss.

Utifrån hur bostaden representeras i annonser av uthyraren kan vi urskilja ett glapp i representationen av funktionalitet, vilket förklaras i avsnittet ovan. På samma sätt blir de funktionella önskemålen avvikande bland annonserna av de som önskar hyra bostad. de los Reyes och Mulinari menar att makt och ojämlikhet inte bara går att uppmärksamma i skärningspunkter och synliggörande av strukturer av förtryck, utan att de även skapas av vår uppfattning av sociala processer och mänskligt handlande.⁸² Det går inte att avgöra huruvida personer bakom annonserna

⁸⁰ Trapp, s. 9.

⁸¹ Broady, s. 169 f.

⁸² de los Reyes & Mulinari (2005), s. 8.

som tillskrivs egenskaper som allergi, hög ålder, bottenplan eller hiss är förtryckta eller inte. Däremot gör underrepresentationen av dessa egenskaper bland annonserna att de inte tillhör normen, varken bland de som söker eller i dem lägenhetsannonser som ligger ute.

2.2 DEN BLIVANDE HYRESGÄSTEN

I detta avsnitt undersöks representationer av hyresgästen och vilka diskursiva praktiker som är påtagliga i form av kriterier och egenskaper och hur de upprätthålls interdiskursivt genom annonserna. Först undersöks kriterier om den blivande hyresgästen ur uthyrarens perspektiv för att sedan jämföra med egenskaper som de sökande själva tillskriver sig i annonserna.

2.2.1 KRITERIER

Från uthyrarens perspektiv är de mest påtagliga kriterierna diskurser rörande ekonomi, husdjur, rökvanor och skötsamhet. De är svåra att särskilja från varandra, men för tydlighetens skull är avsnittet uppdelat i den mån det är möjligt.

Referenser krävs med god ekonomi. Inkomst på minst 35000kr. Du ska vara djur och all missbruk fri inklusive rökning. [...]
Du ska vara mycket skötsam och ren.

Du ska ha en ordnad ekonomi samt inga betalningsanmärkningar. En sedvanlig kreditupplysning kommer att göras innan kontraktet upprättas.

Söker dig som önskar hyra lägenhet en kortare period och har ordnad ekonomi.

Det är ofrånkomligt att uppmärksamma citaten utan att nämna vikten av ekonomiskt kapital i kriterier på den blivande hyresgästen. Men liksom Bourdieu intresserar sig för relationen mellan *tillgång* och *föreställningar om samma tillgång* är det intressant vad det ekonomiska kravet tillskriver för föreställningar.⁸³ Antagligen är ”god” eller ”ordnad” ekonomi en förutsättning för uthyrarens trygghet till att få in hyran i tid, men föreställningarna om tillgången ger föreställningar om andra kapital. Det översta citatet förespråkar en hyresgäst som har en inkomst på minst 35000 kronor/månad. Den föreställningen representerar ett symboliskt kapital genom ett väl betalt arbete och kanske till och med en titel. Det symboliska kapitalet berör förhållandet mellan människor och titlar och skapar ett värde för den som förstår och uppfattar det som värdefullt,⁸⁴ vilket gör att annonsens föreställningar om tillgången innefattar mer än ett ekonomiska kapital. Även det faktum att det, i en av annonserna, ställs krav på att hyresgästen inte får ha några betalningsanmärkningar är intressant. Speciellt i kombination med ”ordnad” ekonomi som eftersträvande ger en känsla av att

⁸³ Broady, s. 178 f.

⁸⁴ Ibid, s. 169 f.

låginkomsttagaren som inte har ett sparkonto eller personen som missade att betala en parkeringsbot inte borde söka bostaden. Klass är en framträdande maktdimension i en intersektionell analys.⁸⁵ I detta fall utifrån föreställningar om ett symboliskt kapital i form av arbete/titel.⁸⁶ Bostaden blir med andra ord inte tillgänglig för lägre klasser eller arbetslösa. de los Reyes, Molina och Mulinari beskriver hur subjekt blir konstruerade i dikotomier som vi och dom som skiljer oss från *den andra*.⁸⁷ Kriterierna i annonserna kan tolkas bli konstruerade som dikotomier om vad som är önskvärt och inte önskvärt hos den blivande hyresgästen. Förutom att klassperspektivet är påtagligt i skapandet av *den andra* på blocket.se/bostad kan även diskurser kring livsstil bidra till en uppdelning:

Söker en städad hyresgäst utan husdjur och rökning är ej tillåten på rummet.

Önskar skötsam hyresgäst, ej rökande eller med husdjur.

Uthyras till lugn och skötsam person utan betalningsanmärkningar. Inga djur, ingen rökning och inga fester i lägenheten. Ett plus om du är vegetarian.

Diskurser kring skötsamhet i annonserna uttrycks ofta i kombination med rökfrihet, djurfrihet och att hyresgästen bör vara lugn, festfri och i ett fall vegetarian. Det är intressant hur diskurser kan se olika ut i olika sammanhang och vilka gränser som skapas i vår förståelse av verkligheten.⁸⁸ För det är inte självklart att skötsamhet i ett annat sammanhang hade associerats med rökfri. Eller djurfri heller för den delen. Det som skapas i sammanhanget kan uppfattas som en dikotomi med en skötsam (icke-rökare, lugn, festfri) person gentemot den icke-skötsamma som gärna röker, har djur i lägenheten och har hemmafester. Att den senare kanske innehar ett socialt kapital trots sina ovanor är inte relevant för uthyraren eftersom tillgången inte möter efterfrågan.⁸⁹ Att inte få ha djur i bostaden är också en påtaglig del av diskursen. De enda annonser som uppmuntrar djur i boendet är där det redan bor djur. Kravet hamnar istället på bostadsökande att acceptera och inte vara allergisk.

Då vi även har en hund så ser vi helst att du inte är allergiker.

Du kommer dela lägenhet med oss (och vår löjligt vänliga katt)

Du är skötsam med ordnad ekonomi och utan allergi mot en väluppfostrad och social katt.

⁸⁵ de los Reyes, Molina & Mulinari (2002), s. 25.

⁸⁶ Broady, s. 169.

⁸⁷ de los Reyes, Molina & Mulinari (2002), s. 13.

⁸⁸ Winther Jørgensen & Phillips, s. 138.

⁸⁹ Broady, s. 178 f.

Att påpeka att det bor ett djur i bostaden som dessutom ska delas med andra är inte en märklig sak att skriva ut i annonsen. Men det blir en intressant diskrepans i förhållande till att djurfrihet verkar vara normen i annonserna. På samma sätt som djurfrihet eftersöks i förhållande till skötsamhet kan personlighetsdraget lugn uppmärksammas vara eftersträvansvärt:

Det är lite lyhört så de som vi söker ska vara av den lugnare sorten för att vi ska trivas ihop.

Du som är lugn, rökfri och djurfri är välkommen att kontakta mig och berätta lite om dig själv. Ser gärna att du är pendlare eller student.

Vi söker en eller (som mest) två ansvarsfulla och lugna hyresgäster med fast inkomst.

Lugn som personlighetsdrag kan representera mycket. Det kan innebära en motsats till stökig/stimmig – som inte är önskvärt i exemplen ovan. Det kan också innebära att personen som eftersöks inte kommer hålla fest i bostaden – också presenterat som mindre önskvärt tidigare. I annonsernas sammanhang blir lugn en positiv egenskap oavsett om det handlar om eget boende, delat boende eller kollektiv. Det som ses dominerande i samhället bygger på symboliskt kapital som människor innehar och utifrån det symboliska går det att urskilja det kulturella. Det kan vara ett språkbruk eller ett anseende som representerar det kulturella kapitalet och medför att den dominerande klassen uppfattas finare och mer värda av symboliskt kapital.⁹⁰ När Bourdieu skriver om det symboliska kapitalet menar han att det kan variera efter plats och situation, men att det kulturella kapitalet gäller samhällets helhet.⁹¹ På blocket.se/bostad representeras det symboliska kapitalet av de föreställningar som finns på den blivande hyresgästen och de ska anpassas efter skötsamhet och lugna egenskaper. Det kulturella kapitalet synliggörs i viss mån eftersom egenskaperna tenderar att uppfattas lite ordentligare, lite ”finare” och mer disciplinerad. Men om hyresgästen inte skulle sköta sig eller av någon annan anledning vara tvungen att flytta från bostaden finns det i vissa annonser tydliga restriktioner:

Endast boende för en person.
Tillsvidarekontrakt utan besittningsrätt

Så länge du/ni sköter er fläckfritt så kommer kontraktet löpa på... ..LÅNGRE framtid.
Tar mig rätten att kasta ut er med kortare uppsägningstid vid misskötsel eller kontraktsbrott.....

Att bo i en bostad utan besittningsrätt eller att riskera att bli utslängd från bostaden på kort varsel är ingen dröm för någon. Trapp skriver om den känslomässiga effekten av att flytta runt mellan

⁹⁰ Broady, s. 169 ff.

⁹¹ Ibid, s. 171.

korttidskontrakt och tolkar bostadspolitikens motiv till bl.a. lättare andrahandsuthyrningar att de säger sig vilja öka personens frihet, någon hon inte håller med om. Hon ser istället en motsatt effekt och uttrycker hur det begränsar friheten – både som hyresgäst och människa.⁹² Trapps reflektioner är intressanta i förhållande till avsnittet ovan där det i bostadssökandens annonser kunde urskiljas önskemål om länge hyresperioder. Att då inte inneha besittningsskydd eller kunna bli utkastad på kort varsel kan skapa den känsla av ofrihet som Trapp beskriver.

I Ahmed och Hammarstedts fältexperiment på blocket.se/bostad var ett av resultaten könsdiskriminering då en sökande med kvinnligt namn prioriterades framför en sökande med manligt namn.⁹³ Bland annonserna som utgör denna studies material går det att urskilja hur vissa annonser enbart eftersöker kvinnor, medan ingen söker enbart män.

Dusch och WC delas med en kvinnlig hyresgäst. Därav endast kvinnliga sökande.

Söker endast kvinna, studerande eller har ett arbete. Djurfri/rökfri.

OBS! Föredrar en kvinnlig hyresgäst som inneboende.

För att inte frånta annonserna sin kontext måste det påpekas att det i flera fall eftersöktes en kvinnlig hyresgäst som inneboende eller i delat boende. Det skulle kunna förklaras i hur vissa boenden är kvinnoseparatistiska, men det är relevant att uppmärksamma att det inte förekom någon annons som enbart sökte en manlig hyresgäst – varken som inneboende/delat boende eller som enskild hyresgäst. Det är intressant att reflektera kring vad det ger i förhållande till föreställningar om den kvinnliga hyresgästen gentemot den manliga. I relation till hur lugn och ordningsam är eftersträvande egenskaper i annonser på blocket.se/bostad kan den kvinnliga hyresgästen föreställas uppfylla dessa förväntningar på ett annat sätt än mannen. Detta är problematiskt och grundat i en förståelse av kvinnligt och manligt i ett könsbinärt perspektiv utifrån föreställda dikotomier om kön. De los Reyes, Molina och Mulinari problematiserar bl.a. kvinnoförtrycket och skriver att det inte enbart finns *en* könsordning lika lite som det finns ramar för *en* kultur eller *en* klasshierarki. Att förstå ojämlikheter innebär att förstå dimensionerna, skärningspunkterna och vad som konstrueras kulturellt.⁹⁴ De skriver att "[m]akt kan inte konstitueras utan de dikotomiska föreställningar om likhet/olikhet som tillhandahålls av kapitalistiska, patriarkala och rasistiska ideologier".⁹⁵ Att enbart eftersöka personer av kvinnligt kön på blocket.se/bostad kan innebära en typ av konstruerande och

⁹² Trapp, s. 9.

⁹³ Ahmed & Hammarstedt, s. 39 f.

⁹⁴ de los Reyes, Molina & Mulinari (2002), s. 24 f.

⁹⁵ Ibid, s. 25.

reproducerande av bilden av kvinnan och de förväntningar som tillskrivs. Det kvinnliga könet som representeras i annonserna kan förstås utifrån föreställningar om dikotomier om kvinnan som motsats till mannen, en föreställning som upprätthålls av patriarkatet.

2.2.2 EGENSKAPER

I detta avsnitt utreds vilka diskursiva praktiker som är påtagliga i form av egenskaper som bostadssökande tillskriver sig själva i annonser. De mest påtagliga egenskaperna förhåller sig till liknande diskurser som presenterades i avsnittet ovan i form av kriterier från uthyrarens annonser. Skötsamhet, rökfrihet, djurfrihet och ekonomisk stabilitet är egenskaper som framhävs ofta i annonser från bostadssökande.

Är väldigt skötsam, röker ej, inga husdjur och fast inkomst.

Vi är djur- och rökfria, betalar alltid hyran i god tid och tar tag i saker som behöver åtgärdas.

Jag har inga betalningsanmärkningar och betalar alltid hyran och övriga räkningar i tid.
Referenser kan fås.
I övrigt är jag ordningsam, rökfri och har inga djur.

Jag är en person som är lugn, ordningsam, häändig och pålitlig,
fast arbete, icke rökare och inga betalningsanmärkningar.

Dessa fyra citat är inte rökfria av en slump. I en större majoritet av de annonser som utgör studiens material beskriver sig den bostadssökande som rökfri. Det kan vara en tillfällighet men det kan också ha ett samband till diskussionen om skötsamhet och renlighet som förs i avsnittet ovan. Det är vedertaget att rökning och passiv rökning kan leda till ohälsa/sjukdomar samt att det blir mindre vanligt att röka i hem och på offentliga platser. Detta allt eftersom askfaten försvinner på uteserveringar och vissa bostäder helt förbjuder rökning i närheten till huset. Men det är intressant vad rökfrihet representerar i form av egenskap. Utifrån Bourdieus teorier om kapital är det viktigt att förstå vad som tillskrivs värde, vilket kapital det symboliska är nedärvt i och i vilket sammanhang.⁹⁶ Broady skriver att det symboliska kapitalet alltid handlar om ”relationer mellan en individs, gruppens eller institutions tillgångar eller egenskaper å ena sidan och dispositionerna hos dem som uppfattar och värderar dessa egenskaper och tillgångar å den andra”⁹⁷. På blocket.se/bostad värderas egenskaper som rökfri högt, på samma sätt som djurfrihet och skötsamhet är värdefullt för den som uppskattar det. Genom att se på blocket.se/bostad som en institution går det att förstå att rökfrihet som egenskap värderas högt symboliskt och interdiskursivt i annonserna. På liknande sätt beskrivs egenskaper som att vara lugn och inte festa som symboliska tillgångar av kapital:

⁹⁶ Broady, s. 170.

⁹⁷ Ibid.

Jag är en lugn kille och är rökfri/alkoholfri/djurfri!

Jag har varken betalningsanmärkningar eller något husdjur, jag är även helt tobak och alkoholfri.
[...] Jag spelar endast musik/ser på tv via datorn med hörlurar för att inte störa några grannar eller min omgivning.

Jag är en lugn stabil tjej med stadig ekonomi som redan haft mina festår.

Jag är väldigt ansvarsfull av mig, väldigt lugn och lever ett normalt och hälsosamt liv.
[...] Sportar och tränar mycket, både rök- och djurfri.

Jag skulle beskriva mig som en lugn och ordentlig hyresgäst, som är lätt att prata med men som också gärna hänger för sig själv på rummet. Jag är mycket ordningsam av mig (tycker om att städa!).

Det spelar egentligen ingen roll om den boende vill ta ett glas vin en kväll eller gå till lokalpuben för öl. Det är inte heller ovanligt att inte vilja göra det. Intressant är varför det är viktigt att skriva i en annons. Det kan finnas ett symboliskt kapital i att visa sig fri från alkohol och fest utifrån argumentet att skötsam och lugn som egenskaper är positiva på blocket.se/bostad. Det kan också förstås som en konstruktion av identiteten liknande den diskussion som Roosvall och Widestedt för, där de menar att subjektet är sammansatt av flera delar. Delarna kan subjektet lyfta fram i olika situationer, som ett motstånd mot makten.⁹⁸ Det innebär att alkoholfri som egenskap framhävs eftersom det tycks placera individen i en position som associeras med egenskaper som lyfts fram som positiva medan det samtidigt är en medveten konstruktion av annonsörens identitet.

Att ha ”stadig ekonomi” eller ”fast inkomst” och vara utan betalningsanmärkningar förekommer ofta i annonser från de som söker bostad. Likaså finns det flera som beskriver sin inkomstkälla i form av arbete i annonstexten:

Jag kommer ha en fast anställning som jurist i Göteborg och därmed också en fast inkomst.

I am a 27 year old engineer working at [...]

Läkare med anställning som specialist i psykiatri söker boende i Centrala Göteborg.

Det ekonomiska kapitalet är viktigt att framhäva i annonstexten för att påvisa att det finns pengar att betala hyran. Det är inte något märkligt. Vad som däremot är relevant att visa på är att av de som skriver ut yrke eller titel i annonstexten förekommer främst titlar som kräver utbildning med reservation från få undantag. Citaten ovan tillkännager en jurist, en ingenjör och en läkare. De yrkena representerar ett symboliskt kapital utifrån titeln – en titel som i detta sammanhang får ett värde eftersom det är kombinerat med ekonomiska föreställningar.⁹⁹ Titeln i sig kan också

⁹⁸ Roosvall & Widestedt, s. 46.

⁹⁹ Broady, s. 170.

representera personens kulturella kapital där bildning i sig utger en föreställning om vem personen är och kan.¹⁰⁰ Likaså kan föreställningar om det sociala kapitalet återspeglas i en yrkestitel, inte genom titeln i sig, utan genom vad det för med sig i form av relationer, kontakter, nätverk.¹⁰¹ Att presentera sig själv genom ett högre yrke eller en titel gör att representationen blir till genom ekonomiska tillgångar, bildning och ett förutsatt nätverk av kontakter och relationer. Men det sistnämnda går endast att anta, en person med hög utbildning är inte självklart en person med socialt kapital.¹⁰² Att det är mer förekommande bland annonserna att presentera sin inkomstkälla vid högutbildade jobb har att göra med vad som representeras utöver de faktiska pengarna.

2.3 UTSEENDET OCH BAKGRUNDENS BETYDELSE

I detta avsnitt uppmärksammas diskursiva praktiker som berör den bostadssökandes utseende och bakgrund. I första delen granskas annonser från uthyrare utifrån diskurser kring fysisk representation och krav på referenser. I andra delen uppmärksammas annonsernas rubriker utifrån representation av ursprung och titel.

2.3.1 RÄTT UTSEENDE OCH RÄTT KAPITAL

Kräver meriter
Bild på alla sökande med en liten bakgrunds historia

Vid intresse: mejla mig med en kort beskrivning av dig
Själv och ett foto så kontakter jag dig för eventuell träff
och visning av lägenheten.

VIKTIGT: Skriv exakt (datum) när ni tänkt flytta in och
hur länge ni tänkt stanna.
Skicka också en bild på er själva!

Diskursiva praktiker i form av krav på särskilda egenskaper går att se utifrån citaten ovan. Vanligt förekommande är dels att skicka in en ansökan/beskrivning med fotografi på den sökande och dels att kunna visa fram meriter/referenser från tidigare boende. Att skriva en ansökan i form av beskrivning är relevant, speciellt om det är fråga om delat boende eller kollektiv. Intresset av ett fotografi på den sökande är intressant i förhållande till vad det tillskriver en personlighet. Inte vad som faktiskt finns på bilden utan vad den representerar diskursivt, vad som är effekterna av representationen.¹⁰³ Effekten kan vara att kategorisera och att göra urval baserat på utseende, vilket är diskriminering. Ahmed och Hammarstedts resultat var att en man med utlandsklingande namn blev bortvald och diskriminerad utifrån enbart namnet. De hänvisar dessutom till annan forskning

¹⁰⁰ Broady, s. 174.

¹⁰¹ Ibid, s. 177.

¹⁰² Ibid.

¹⁰³ Hall, s. 6.

med liknande resultat som visar att diskriminering på bostadsmarknaden är förekommande trots att det bryter mot diskrimineringslagen.¹⁰⁴ Det är inte heller bara utseendet som är av betydelse. Många uthyrare kräver att den blivande hyresgästen ska kunna visa på referenser och kunna lägga ut en deposition:

Hyresgästen erlägger två månadshyror i deposition
[...] Därefter gäller en månads förskottshyra.

Goda referenser samt en månads deposition krävs

Efter påskrivet kontrakt och innan inflyttning kommer
Deposition (13 000kr) samt första månadens hyra krävas.

Erfarenheter från tidigare boende i form av referenser i kombination med att lägga ut en disposition bestående av en eller ett par månadshyror är vanligt förekommande bland annonserna. Att ligga ute med så mycket pengar kräver tillgång till ekonomiskt kapital i form av sparade pengar och/eller hög lön. Även ett socialt kapital som en släktförbindelse eller vän med pengar kan *konvertera* det sociala kapitalet till ett ekonomiskt.¹⁰⁵ På samma sätt konverteras referenserna som krävs från det sociala kapitalet till det symboliska. Och det symboliska är viktigt. Bourdieu har sagt att "[d]en symboliska makten är en makt att göra saker med ord".¹⁰⁶ Det innebär att de goda vitsordens betydelse är väsentligt för vår makt att representera oss själva. Den som inte representeras är den som inte har referenser eller besparingar, som inte har det sociala eller ekonomiska kapitalet för att skaffa det. Vilka antagligen är bland annat de arbetslösa, fattiga, sjuka eller de nya på bostadsmarknaden.

2.3.2 RÄTT JOBB OCH "RÄTT" BAKGRUND

I detta avsnitt granskas rubrikerna på de sökandes annonser för att urskilja på vilket sätt annonsören vill locka läsaren och därigenom locka bostadsinnehavaren. De diskursiva praktiker som uppmärksammas berör ursprung och arbete/titel.

Två gotlänningar söker boende i Götrborg

Trevlig Norrlänning söker Bostad i Göteborg

2 vänner från Haparanda söker lgh

I ovanstående rubriker skriver annonsörerna sitt ursprung för att locka potentiella bostadsinnehavare att klicka in på annonsen. Gotlänningar och Norrlänningar. Halls representationsteori handlar delvis

¹⁰⁴ Ahmed och Hammarstedt, s. 35.

¹⁰⁵ Broady, s. 177.

¹⁰⁶ Ibid.

om effekten av representation.¹⁰⁷ Effekten av att vara från Norrland eller Gotland är att de representerar två landskap i Sverige. Lokala tillskrivningar om områdena kan uppkomma och variera, liksom den snåle Smålänningen eller den goa Göteborgaren och därmed också i viss mån representera befolkningen. Det är intressant hur vissa annonsörer anger härkomsten, men lika betydande är de som inte gör det. Ingen av annonserna har en rubrik som kan anknytas till ett område utanför Sverige eller ett område i Sverige med lägre socioekonomisk status som är dåligt omtalat i media. Ingen ”Glad prick från Rinkeby” eller ”Två vänner från Rosengård” – områden som varit medialt beskrivna utifrån bl.a. bilbränder och stenkastning. Ingen som kan kategoriseras som *den andre* genom sin härkomst. Konstruktionen av den andre begrundar de los Reyes, Molina och Mulinari på kolonialismen som ideologi och har inverkan på hur människors värde fastställs som olikvarandra. Det har även gett effekter i den svenska synen på ursprung, bland annat i form av rasbiologi och elitistiska sätt att värdera människan. Detta menar de ligger till grund för dagens kulturrasism.¹⁰⁸ Utifrån förståelsen av konstruktionen *den andre* och kolonialismens effekter blir frånvaron av utländskt ursprung i annonsernas rubriker påtagligt som ett sätt att undvika den strukturella diskriminering som ett ursprung kan orsaka.

I Hammaréns forskning om identitetstrategier i förorten finns konstruktionen *den andre* med. Han visar på hur boende i områden med låg socioekonomisk status har utvecklat identitetsstrategier utifrån hur de (och deras område) blivit porträtterat medialt. Skildringar av ”förorten” eller ”invandraren” är Hammaréns exempel på den andra när han redogör för hur boende använder den bild som media skapat för att opponera sig mot makten. Delvis besannas och reproduceras konstruktionen av invandraren, men det blir på deras eget villkor – som ett motstånd mot makten.¹⁰⁹ Hammaréns teorier kring skapandet av identitet som motstånd mot makten är intressant och kan i viss mån förstås på blocket.se/bostad genom vilken identitet som annonsören själv väljer att presentera (och som passar in). Förutom ”rätt” härkomst är det påtagligt hur många som låter annonsens rubrik tillkännage yrke eller titel:

Pilot söker 1:a/2:a handskontrakt
Jurist söker lägenhet i centrala Göteborg
Läkare söker lägenhet nära Östra Sjukhuset
Socionom söker lägenhet
Skötsam, blivande socionom söker boende

¹⁰⁷ Hall, s. 6.

¹⁰⁸ de los Reyes, Molina & Mulinari (2002), s. 18 f.

¹⁰⁹ Hammarén, s. 211 ff.

En titel är ett symboliskt kapital som värderas olika utifrån olika sammanhang.¹¹⁰ I annonser på blocket.se/bostad värderas en titel utifrån uppfattningen att det finns arbete och i förlängningen pengar att betala hyran. Men även att det finns ett socialt kapital som tillkännager relationer och nätverk, exempelvis jobbkontakter, finns tillgängligt i annonserna utifrån att yrke/titel uppmärksammas som värdefullt.¹¹¹ Den sista rubriken är dock avvikande. Annonseren beskriver sig genom sin utbildning och är inte färdig socionom – utan är på väg att bli. Som student är inte ett ekonomiskt kapital en självklarhet utan många lever på studiebidrag och lån. Personen skriver istället ut sina symboliska tillgångar i form av utbildningens värde och representerar sig genom det.¹¹² Utifrån personens förutsättningar vet vi egentligen lite, men föreställningar om tillgångar är intressantare än de faktiska tillgångarna. Om det hade det stått ”fattig socionomstudent söker billigt boende” hade det symboliska kapitalet inte varit lika värdefullt i sammanhanget och representationen av studenten blivit en annan. Men de faktiska tillgångarna kanske hade stämt överens med realiteten.

Det är viktigt att uppmärksamma att personen med en titel (oavsett titel som studerande eller akademisk och/eller yrkestitel) har en privilegierad position. Detta kan förklaras utifrån ett intersektionellt perspektiv. Det finns inte *en* ordning för makt, utan flera hierarkiska dimensioner och flera kulturer. Individens position beror på hur dimensionerna för makt korsas och förståelsen för att ojämlikhet kan bero på flera principer.¹¹³ de los Reyes, Molina och Mulinari skriver att ”det finns inga sociala positioner (eller identiteter) som inte konstrueras utifrån klass, kön och ras/etniska asymmetrier”.¹¹⁴ Förståelsen av en (akademisk)titel blir i sammanhanget en privilegierad position utifrån förutsättningar av ekonomi och klass. Men samtidigt kan den individuella positionen variera gentemot andra dimensioner så som ursprung, kön och sexualitet.

¹¹⁰ Broady, s. 169.

¹¹¹ Ibid, s. 179.

¹¹² Ibid, s. 169.

¹¹³ de los Reyes, Molina & Mulinari (2002), s. 24 f.

¹¹⁴ Ibid, s.25.

3. SLUTDISKUSSION

3.1 UTIFRÅN PROBLEMSTÄLLNING

Jag har i min studie undersökt representationer bland lägenhetsannonser på blocket.se/bostad ur ett intersektionellt perspektiv. Syftet med detta har varit att undersöka hur bostaden och personerna representeras vilket bidrar till en ökad förståelse av vem som eftertraktas på blocket.se/bostads uthyrningsmarknad. Resultatredovisningen har redogjort för detta i tre delar. En del som presenterar diskurser kring bostaden, en del som presenterar diskurser kring den boendes kriterier och egenskaper. Samt en sista del som presenterar diskurser kring den boendes yttre egenskaper och erfarenhet. I detta kapitel diskuteras resultatet utifrån studiens problemställning. Kapitlet är inte disponerat på samma sätt som resultatets upplägg utan diskuterar resultaten mer fristående utifrån alla tre delarna.

Studiens problemställning:

- 1) Hur ser representationer ut på blocket.se/bostad och vilka diskurser är påtagliga i förståelsen av vem och vad som representeras?
- 2) Hur kan diskurserna på blocket.se/bostad förstås utifrån ett intersektionellt perspektiv och hur bidrar det till en ökad förståelse av samtidens bostadssituation?

Resultatredovisningen behandlar representation utifrån olika diskursiva praktiker som uppmärksammas både utifrån uthyrarens perspektiv och den bostadssökandes. Diskurser kring själva bostaden och vad den representerar uppmärksammas i uthyrarens annonser genom bostadens beskrivning. Läge, närhet till kommunikation och serviceutbud men även grönska och lugn. Bostadens skick, eventuella möbler och faciliteter. Noggranna, detaljerade och omsorgsfulla beskrivningar som kan tänkas locka den blivande hyresgästen. Men vem är representerad i form av förväntningar? Beskrivningarna kring bostadens läge är relevant i betydelsen. Det finns en given förväntan att den blivande hyresgästen ska uppskatta närhet till centrum och närhet till grönskan, ett förväntat socialt kapital.¹¹⁵ Sättet att beskriva bostadens skick med möbler, inredning och faciliteter placerar förväntningarna inom ramen för det symboliska kapitalet eftersom det blir värdefullt för den som igenkänner värdet.¹¹⁶ Exempelvis att beskriva en hallmöbel som en ”Elfa-lösning”, det är värdefullt för den som förstår att det är en hallmöbel och annonsen förväntar sig en sådan kunskap som värdefull.

¹¹⁵ Broady, s. 177.

¹¹⁶ Ibid, s. 169.

Att undersöka representation diskursivt innebär att granska effekten av representationen.¹¹⁷ Därför har studien inte bara tittat på vem som representeras utan också vem som stängs ute genom att inte representeras. Från uthyrarnas sida finns det inte någon bostadsannons som tillkännager om bostaden exempelvis har hiss eller är funktionellt anpassad. Genom att inte delge sådan information förväntar sig inte uthyraren att det finns ett sådant behov, men det finns det. I annonser från bostadssökande framkom vid ett tillfälle att en äldre person önskade bottenplan eller hiss. Det låter kanske lite att en annons av femtio uttrycker ett behov av detta, men som de los Reyes och Mulinari skriver så skapas makten och ojämlikheten i vår uppfattning av sociala processer.¹¹⁸ Intersektionerna ålder och funktionalitet är underrepresenterad på blocket.se/bostad både bland de som söker bostad och i uthyrarnas annonser. Därför sticker en annons på femtio ut genom att inte bli representerad i någon annan annons än sin egen. Hissen blir ett behov som någon annan måste uppmärksamma för att personen med behov ska få en bostad.

Diskursiva praktiker som är påtagliga från bostadssökandens annonser är bostadens läge och innehåll. I motsats till annonser från uthyrare är det faktiska läget mer relevant än närhet till grönområden och serviceutbud. Däremot är det få segregerade områden som direkt eftersöks i annonserna. Detta utifrån en förståelse av segregation som socioekonomisk effekt. Hammarén menar att vi stämplar områden som *fattiga* och *rika* utifrån hur vi förstår segregationen och vad områdena representerar.¹¹⁹ Effekten av det kan vara att vi inte söker oss till bostäder i områden vi inte känner oss representerade i. Det kan vara därför som områden som Långedrag eller Bergsjön inte direkt eftersöks i annonserna även om det sannolikt förekommer uthyrning på de platserna. Det går även att urskilja genom hur personer beskriver sig genom sin härkomst i stil med ”Trevlig Norrlänning söker...”. Relevant är hur ingen beskriver sig utifrån ett ursprung som icke-svensk eller från ett lägre socioekonomiskt område. I förhållande till förståelsen av konstruktionen *den andre* som upprätthållen av dagens kulturrasism är frånvaron av det utländska ursprunget förstått genom en strukturell diskriminering som ingen vill representeras av.¹²⁰ Det är relevant hur den konstruerade föreställningen av den andre ger effekt på hela områden, stadsdelar och även bostadspolitik. I rapporten *Fattiga och rika – segregerad stad* (2009) nämnde jag tidigare deras tes om att allmännyttiga bostadsbolag borde ha en jämn fördelning mellan stadsdelarna för att den

¹¹⁷ Hall, s. 6.

¹¹⁸ de los Reyes & Mulinari (2005), s. 8.

¹¹⁹ Hammarén 210 f.

¹²⁰ de los Reyes, Molina & Mulinari (2002), s. 18 f.

etniska segregationen ska minska.¹²¹ Jag tror att det är lika viktigt att skapa attraktivitet i de segregerade områdena, en attraktivitet som lockar både fattiga och rika. Exempelvis ett äventyrsbad i Bergsjön eller en marknadsplats i Långedrag. Något som får segregationens representation att förändras och jämnas ut med hjälp av människor.

Förutom bostadens läge finns det fler diskursiva praktiker i annonser från bostadssökande. Framträdande är hur de blivande hyresgästerna vill ha boende under längre tid, en viss hyra och eventuellt möblerat. I annonserna uttrycks det språkligt inte som *krav* utan snarare *önskemål*. Flexibiliteten som det skapar ger ett intryck av att hyresgästen skulle kunna anpassa sig till helt andra bostadstyper än vad önskemålet uttrycker. Att vara flexibel, att flytta runt och att inte ha besittningsrätt är något som begränsar friheten. I alla fall om jag tolkar Trapps uttryck i *Jag vänder knäna mot varandra*.¹²² Den känslomässiga effekten av att flytta runt mellan andrahandskontrakt eller behöva presentera sig själv i ansökningsbrev (vilket en del uthyrare önskar) sätter press på den sökande. Den kompletteras av ett ekonomiskt och/eller socialt kapital i form av att kunna visa på referenser från tidigare hyresvärdar och/eller möjlighet att lägga ut pengar till en deposition som vanligtvis är flera gånger månadshyran. De nya på bostadsmarknaden, arbetslösa eller andra som på något sätt inte kan tillgodose ett ekonomiskt kapital eller konvertera ett socialt kapital till pengar faller bort från representationen.¹²³

I annonser från uthyrare finns också diskursiva praktiker rörande ekonomi, husdjur, rökvanor och skötsamhet, vilka inte skrivs ut som *förväntningar* utan *krav*. Krav på god ekonomi stänger ute dem som inte har det, eller de som har en betalningsanmärkning. Relevant är relationen mellan *tillgång* och *föreställningar om samma tillgång* som Bourdieu intresserar sig av.¹²⁴ Föreställningar om en person med god ekonomi är en föreställning om ett symboliskt kapital eftersom personen främst blir representerad genom sina pengar för uthyraren.¹²⁵ Fler symboliska kapital som eftersöks är skötsamhet, rökfrihet och djurfrihet som ofta tenderar att skrivas ut tillsammans.

Hur olika diskurser uttrycks skapar även ordningen för dem, skapar och skiftar gränser interdiskursivt.¹²⁶ I detta fall är kriterierna hos uthyrarna bländande lika de egenskaper de

¹²¹ Andersson, Bråmås & Hogdal, s. 26.

¹²² Trapp, s. 9.

¹²³ Broady, s. 177.

¹²⁴ Ibid, s. 178 f.

¹²⁵ Ibid, s. 170.

¹²⁶ Winther Jørgensen & Phillips, s. 77.

bostadssökande tillskriver sig själva. Skötsamhet, rökfrihet, djurfrihet och ekonomisk stabilitet är framträdande egenskaper. Intressant är att rökfri som egenskap är något som finns med i en större majoritet av annonserna som utgör studiens material, vilket inte kan vara av en slump. Utifrån Bourdieus kapital är det viktigt att förstå att tillgång måste möta efterfrågan, att olika kapital kan ha olika värden i olika sammanhang/grupper.¹²⁷ Egenskaper som rökfrihet, djurfrihet och skötsamhet är ett symboliskt kapital som representeras värdefullt bland annonserna på blocket.se/bostad. Det som representeras är ett ideal som få kanske egentligen uppnår, eller kanske inte ens anstränger sig för att uppnå i realiteten. De som söker bostad vet vad som är värdefullt att skriva ut i annonsen. Det syns även i hur de som har ett väl betalt arbete eller en titel skriver ut det i annonsens rubrik som en indikation på ekonomiskt och symboliskt kapital.

Att förstå representationer på blocket.se/bostad har att göra med att förstå marknaden och marknadsidealet och hur det påverkar vad som anses bra eller mindre bra. Det innebär att förstå hur diskurser på blocket.se/bostad hänger ihop med strukturer i samhället. För det senare har ett intersektionellt perspektiv använts för att uppmärksamma ojämlikheter och maktdimensioner. Utifrån ett intersektionellt perspektiv är det lika viktigt att belysa vem som inte representeras och vad det har för effekter. Representationer på blocket.se/bostad visar på vikten av stabil ekonomi, skötsamhet, djur och rökfrihet för att få tillträde till en bostad. En bostad som representerar den som förstår värdet i ett ”bra” läge, viss möblemang och faciliteter för en specifik summa och deposition. Det förstås genom den som inte representeras: den begränsat funktionella, den med lägre ekonomi, de som inte har referenser från bostadsmarknaden eller den som inte kan skriva sitt ursprung i en annonsrubrik. Genom att förstå vem som inte representeras förstås vem som stängs ute. Dagens bostadssituation som kräver flera års kötid för ett hyreskontrakt i första hand påverkar positionen. De som har ett förstahandskontrakt eller en bostadsrätt till uthyrning står i en maktposition där kraven på den bostadssökande är så stora att de speglar av sig på vem den sökande utger sig för att vara: Norrländsk, trevlig, skötsam... Den strukturella diskrimineringen som finns på bostadsmarknaden¹²⁸ finns dolt i det som inte skrivs ut och vad som väljs bort i sorterandet av ansökningar som kommer in för en bostad. Makten att välja bland de sökande och hur den ser ut sätter uthyraren i en maktposition som är större än de kanske själva vet.

¹²⁷ Broady, s. 170.

¹²⁸ Som bl.a. Ahmed & Hammarstedt uppmärksammar.

3.2 FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING

Genom att granska representationer och förstå dem utifrån påtagliga diskursiva praktiker har studien gett en inblick i vem som eftertraktas på blocket.se/bostads uthyrningsmarknad. Men det krävs andra metoder för att få definitiva svar. Att genomföra en liknande undersökning med intervju som metod hade varit en intressant vinkel för att granska på vilket sätt de diskursiva praktikerna upprättas och upprätthålls, både i människans identitetsskapande och i bostadens representation. Samt även för att undersöka den känslomässiga delen, reaktioner på ansökningar och reaktioner på bostadsbristen. I förhållande till en intervjubaserad undersökning är denna studie relevant som grund och förståelse av representationen till urval av intervjupersoner.

Ett annat alternativ för vidare forskning är att titta på hyresmarknadens priser, kontrakt och kriterier och jämföra de som finns på blocket.se/bostad med allmännyttiga bostadsbolag. I en sådan studie hade syftet kunnat vara att förstå representationer ur ett tydligare ekonomiskt perspektiv vilket är intressant för att förstå klasskillnader. För en sådan undersökning rekommenderar jag användning av ett intersektionellt perspektiv för förståelsen av maktdimensioner och att klass inte bara konstrueras utifrån föreställningar om ekonomiskt kapital.

4. KÄLLOR OCH LITTERATURLISTA

4.1 OTRYCKTA KÄLLOR

Andersson, Roger, Bråmås, Åsa & Hogdal, Jon, *Fattiga och rika - segregerad stad [Elektronisk resurs]: flyttningar och segregationens dynamik i Göteborg 1990-2006*, Göteborgs stad, Göteborg, 2010,
[http://www4.goteborg.se/prod/storstad/dalis2.nsf/vyFilArkiv/Fattigaochrika.pdf/\\$file/Fattigaochrika.pdf](http://www4.goteborg.se/prod/storstad/dalis2.nsf/vyFilArkiv/Fattigaochrika.pdf/$file/Fattigaochrika.pdf) (hämtad: 2017-03-08).

Boplats, ”Boplats i siffror”, 2017-01-09, <https://nya.boplats.se/om/nyheter/nyhet/siffror2016> (Hämtad 2017-01-27).

Göteborgs stad, *Strategi för Göteborg 2035 utbyggnadsplanering*, https://goteborg.se/wps/wcm/connect/2b48a33f-df7f-4109-8f7e-6a188582c2cc/up_slutrapport_lag.pdf?MOD=AJPERES, s. 9, (Hämtad 2017-01-27).

Hyresgästföreningen, ”Hur vi bor: Faktabanken om boende”, uppdaterad 2017-02-23,
<http://hurvibor.se/lanssidor/goteborgsregionen/bostader/laget-i-goteborg/> (Hämtad: 2017-03-08).

Vetenskapsrådet, *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, Stockholm, 2002,
<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> (hämtad: 2017-03-09).

4.2 LITTERATUR

Ahmed, Ali & Hammarstedt, Mats, ”Diskriminering på bostadsmarknaden: Effekten av att heta Mohammed”, *Ekonomisk Debatt.*, 35:34-41, 2007.

Broadly, Donald, *Sociologi och epistemologi: om Pierre Bourdieus författarskap och den historiska epistemologin*, 2., korr. uppl., HLS (Högskolan för lärarutbildning), Stockholm, 1991.

de los Reyes, Paulina, Molina, Irene & Mulinari, Diana (red.), *Maktens (o)lika förklådnader: kön, klass & etnicitet i det postkoloniala Sverige: en festskrift till Wuokko Knocke*, Atlas, Stockholm, 2002.

de los Reyes, Paulina & Mulinari, Diana, *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2005.

Hall, Stuart (red.), *Representation: cultural representations and signifying practices*, Sage, London, 1997.

Hammarén, Nils, ”Väl mött i förorten – om du vågar!” i *Göteborg utforskat: studier av en stad i förändring*, Holgersson, Helena, Thörn, Catharina, Thörn, Håkan & Wahlström, Mattias (red), Glänta produktion, Göteborg, 2010.

Haraway, Donna Jeanne, ”Situated Knowledges: the science question in feminism and the privilege of partial perspective”, *Feminist Studies.*, 14(1988):3, s. 575-599, 1988.

Holgersson, Helena, Thörn, Catharina, Thörn, Håkan & Wahlström, Mattias (red.), *Göteborg utforskat: studier av en stad i förändring*, Glänta produktion, Göteborg, 2010.

Trapp, Ylva, *Jag vänder knäna mot varandra: Om bostadsbrist, andrahandsboende och återanvända flyttkartonger*, Konstfack, Institutionen för Konst (K), Självständigt arbete på avancerad nivå (masterexamen), 20 poäng/ 30 hp, Stockholm, 2011.

Roosvall, Anna & Widestedt, Kristina, "Medier och intersektionalitet", i *Mediers känsla för kön: feministisk medieforskning*, Hirdman, Anja & Kleberg, Madeleine (red.), Nordicom, Göteborg, 2015.

Soidre, Tiiu, "God bostad - för alla?", i *Göteborg utforskat: studier av en stad i förändring*, Holgersson, Helena, Thörn, Catharina, Thörn, Håkan & Wahlström, Mattias (red), Glänta produktion, Göteborg, 2010.

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise, *Diskursanalys som teori och metod*, Studentlitteratur, Lund, 2000.